

*** סימוכין : doc.03694105

**נספח מס' כ-2951/א'
(פ/184 ו-פ/775)**

הצעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 2), התשס"ה-2005

הצעת חוק זו נדונה בכנסת החמש עשרה בקריאה הראשונה ביום כ"ב בכסלו התשס"א (19 בדצמבר 2000), והועברה לוועדת העבודה הרווחה והבריאות.

ביום ז' בתמוז התשס"ג (7 ביולי 2003) החליטה הכנסת השש עשרה להחיל על הצעת החוק דין רציפות, בהתאם לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג-1993.

ביום כ"ג בטבת התשס"ה (4 בינואר 2005) החליטה הכנסת להתיר לוועדה להביא לפנייה רק חלק מהצעת החוק לקריאה השניה ולקריאה השלישית, בהתאם להוראות סעיף 121 לתקנון הכנסת. הצעת חוק זו מהווה חלק מהצעת החוק האמורה.

הצעת החוק מוגשת – ללא הסתייגויות – לקריאה השניה ולקריאה השלישית ביום י" באדר ב' התשס"ה (21 במרץ 2005).

היוזמים: חברי הכנסת רומן ברונפמן, מוחמד ברכה, זהבה גלאון, משה גפני, אבשלום וילן, אחמד טיבי, דוד טל, אליעזר כהן, אמנון כהן, עסאם מחול, מיכאל נודלמן, מרינה סולודקין ויאיר פרץ.

הצעת חוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית

נספח מס' כ-2951/א'

(פ/184 ו-פ/775)

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 2), התשס"ה-2005

1. תיקון סעיף 5 .1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח – 1998¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 5, אחרי ההגדרה "ארגון עובדים יציג" יבוא:
- "גוף ציבורי" – אחד מאלה:
- (1) משרד ממשלתי, לרבות יחידותיו ויחידות הסמך שלו;
  - (2) הכנסת;
  - (3) צה"ל;
  - (4) משטרת ישראל;
  - (5) רשות מקומית;
  - (6) תאגיד שלפחות מחצית מכוח ההצבעה בו או הזכות למנות לפחות מחצית ממספר הדירקטורים שלו הם בידי משרד ממשלתי כאמור בפסקה (1), רשות מקומית כאמור בפסקה (5) או בידי שניהם;
  - (7) תאגיד שהוקם בחוק;
  - (8) חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975², שקבע שר המשפטים, בהסכמת השרים כהגדרתם בחוק האמור;
  - (9) ההסתדרות הציונית העולמית;
  - (10) הסוכנות היהודית לארץ ישראל;
  - (11) גוף אחר, שהוא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]³, שקבע שר המשפטים, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת;
- "הנציב" – נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, שמונה לפי הוראות סעיף 22."
2. תיקון סעיף 6 .2 סעיף 6(ב) בחוק העיקרי - בטל.
- תיקון סעיף 19 .א2 בסעיף 19, בחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (ג) -
- (א) בכל מקום במקום "ועדת החוקה חוק ומשפט" יבוא "ועדת העבודה הרווחה והבריאות";

¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ד, עמ' 483.

² ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

- (ב) במקום "להסדרת נגישות לפי סעיף זה" יבוא "להסדרת נגישות לענין שירותי תחבורה ציבורית";
- (ג) במקום "תקנות לפי סעיף זה" יבוא "תקנות לענין שירותי תחבורה ציבורית".
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(1ג) בנוסף על האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), שר התחבורה בהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתאם לעקרונות היסוד של חוק זה, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת יתקין תקנות בעניין-
- (1) שיעורי הנחה מאגרה שתניתן למקבל רשיון להפעלת מונית, שיפעיל מונית המותאמת להסעתם של אנשים עם מוגבלות, לרבות תנאים וכללים למתן ההנחה ושיעורי הנחה שונים בהתחשב, בין היתר, בסוגי ההתאמות המותקנות במונית, או בהיקף האוכלוסיה של האנשים עם מוגבלות שהמונית צפויה לשרת;
- (2) הטלת חובה לביצוע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות חושית באוטובוסים בינעירוניים לפי תנאים וכללים שיקבעו.
- (2ג) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (1ג) יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו
- 1 במאי 2006).

הוספת פרק ה' 1.3. אחרי סעיף 19 בחוק העיקרי, יבוא:

"פרק ה'1: מקום ציבורי ושירות ציבורי"

סימן א': עקרונות יסוד והגדרות

הגדרות 19א. בפרק זה -

"אמצעי עזר ושירותי עזר" – לרבות,

- (1) מתורגמנים לשפת סימנים או אמצעים המותאמים לאנשים עם לקויות שמיעה לרבות כיתוב, שילוט, תמלול או שימוש באמצעי הגברה;
- (2) קריינים, טקסטים מוקלטים או אמצעים המותאמים לאנשים עם לקויות ראייה או לקויות למידה ולרבות כיתוב בבריל, בתבליט או בהגדלה;
- (3) לוחות תקשורת, או אמצעי תקשורת חלופיים אחרים;
- (4) התאמת נהלים, מתן הדרכה, הכוונה ומידע בשפה המובנת לאדם עם מוגבלות שכלית או נפשית או לאדם עם אוטיזם, באמצעות כוח האדם הקיים;
- (5) כל אמצעי ושירות נוסף אשר קבע שר המשפטים בצו;

"בניין" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק התכנון והבניה;

"בעל רשיון", "מיתקן בזק" ו-"שירות בזק" – כהגדרתם בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁴;

"הועדה" – ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת;

⁴ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

"הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבנייה" – ההוראות לפי כל אחד מאלה –

- (1) סעיף 158א לחוק התכנון והבנייה;
  - (2) פרק ה'1א לחוק התכנון והבנייה;
  - (3) לעניין מוסד חינוך וגן ילדים כמשמעותם בסימן ז', שההיתר לבנייתם או לשימוש בהם ניתן לאחר כניסתן לתוקף של התקנות שהתקין שר הפנים לפי סעיף 158 ו1 (ז) לחוק התכנון והבנייה – גם פרק ה'1 לחוק האמור;
- "חוק התכנון והבניה" – חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965⁵;

"מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה", ו-"מורשה לנגישות השירות" – כמשמעותם בסימן י"א;

"נגישות" – אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש במתקניהם והשתתפות בתכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחותי;

"התאמות נגישות" – ההתאמות שיש לבצע על מנת שתהיה נגישות;

"נטל כבד מידי" – כמשמעותו בסעיף 19(א)2;

"רשות ציבורית" – כל אחד מאלה:

- (1) גוף ציבורי המנוי בפסקאות (1) עד (5), (7), (9) ו-(10) בהגדרה "גוף ציבורי" שבסעיף 5;
- (2) גוף שנותן שירות בריאות ממלכתי, כהגדרתו בסעיף 19 טו;
- (3) מוסד חינוך רשמי כמשמעותו בסעיף 19לב;
- (4) מוסדות ציבור שהשתתפות המדינה בתקציבם עולה על 30% בממוצע בחמש השנים האחרונות;
- (5) גוף שקבע שר האוצר בצו באישור הועדה.

"תקן ישראלי" – תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים, התשי"ג-1953⁶.

אדם עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום ציבורי ולשירות ציבורי.	ב.19	הזכות לנגישות - עיקרון יסוד
אין מפלים אדם עם מוגבלות ואין פוגעים בזכותו לנגישות, והכל בהתאם להוראות פרק זה.	ג.19	איסור הפליה
חובות החלות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי ומוצר לפי פרק זה יחולו בין אם המקום הציבורי, השירות הציבורי או המוצר, הם למטרת רווח ובין שלא למטרת רווח, בין אם נגבה תשלום תמורת הספקת המוצר או מתן השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי, מתן הכניסה למקום הציבורי או מתן השירות במקום הציבורי ובין שלא נגבה תשלום כאמור.	ד.19	מקום, שירות ומוצר שלא למטרת רווח

⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

⁶ ס"ח התשי"ג, עמ' 30.

סימן ב': איסור הפליה בשירות ציבורי, במקום ציבורי ובמוצרים

- הגדרות לגבי 19ה. בסימן זה –
 איסור
 ההפליה
- ”מי שעיסוקו” – לרבות בעלים, מחזיק או מנהל של עסק וכן האחראי בפועל על מתן השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי או הכניסה אליו, או על אספקת המוצר;
 ”מקום ציבורי”, אחד מאלה -
- (1) מקום, לרבות מקום מהמקומות המנויים בתוספת הראשונה, או חלק ממנו, העומד לשימוש של הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;
 (2) מקום או חלק ממקום שבו ניתן שירות ציבורי;
 ”שירות ציבורי”, אחד מאלה -
- (1) שירות, לרבות שירות מהשירותים המנויים בתוספת השניה, המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו;
 (2) שירות הניתן על ידי גוף ציבורי;
 (3) שירות הניתן במקום ציבורי.
19. (א) מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי, בהפעלת מקום ציבורי או בהספקת מוצר, לא יפלה אדם מחמת מוגבלותו בכל אחד מאלה, לפי הענין:
 (1) לא יסרב -
- (א) לאפשר לו גישה למקום ציבורי או לחלק ממנו;
 (ב) לתת לו שירות ציבורי;
 (ג) לספק לו מוצר;
 (ד) לאפשר לו שימוש בשירות ציבורי או הנאה משירות ציבורי;
- (2) לא יקבע תנאים שלא ממין הענין המונעים או המגבילים, במישרין או בעקיפין, שימוש בשירות ציבורי או במקום ציבורי, או הנאה משירות ציבורי, ממקום ציבורי או בהספקת מוצר;
 (3) לא יתן שירות ציבורי ולא יספק מוצר בתנאים הנופלים מאלה שבהם הוא ניתן בדרך כלל.
- (ב) לא ייחשב מקום או שירות כמקום או שירות שאינו עומד לשימוש כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו, בשל שלילת השימוש בו מחמת הפליה אסורה כאמור בסעיף זה.
- (ג) אין רואים הפליה לפי סעיף זה כאשר הדבר מתחייב מאופיו או ממהותו של המקום הציבורי או השירות הציבורי.

(ד) אין בסימן זה כדי לחייב ביצוע התאמות נגישות.

סימן ג': מקום ציבורי – נגישות

מקום ציבורי 19ז. בסימן זה ובסימן ה' –

מהו

"מקום ציבורי", אחד מאלה -

(1) מקום או חלק ממקום, המפורט בתוספת הראשונה, העומד לשימוש של כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19י;

"מקום ציבורי קיים", אחד מאלה -

(1) מקום ציבורי שהוא בנין שההיתר לבנייתו או לשימוש בו כמקום ציבורי ניתן לפני כניסתו לתוקף של תקנות שיתקין שר הפנים לפי סעיף 1158 לחוק התכנון והבניה;

(2) מקום ציבורי מסוים שאינו בנין, אשר היה קיים כמקום כאמור, לפני מועד כניסתו לתוקף של תקנות שיתקין שר המשפטים לפי סעיף 19ט (בסימן זה – המועד הקובע);

(א) נגישות 19ח. מקום ציבורי יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות, בהתאם להוראות לפי סימן זה או להוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, לפי הענין.

(ב) מי שאחראי למקום ציבורי לפי סעיף קטן (ג), יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לפי סימן זה או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, לפי הענין, וידאג לאחזקתן התקינה של התאמות אלה.

(ג) חובת הנגישות לענין מקום ציבורי לפי סעיף זה -

(1) לענין התאמות נגישות הדורשות היתר כמשמעותו בסעיף 145(א) לחוק התכנון והבניה, תחול על הבעלים; הושכר המקום הציבורי בשכירות שחל עליה חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972⁷ (בסעיף זה – חוק הגנת הדייר), ישלם הדייר לבעל-הבית מחצית מעלות ביצוע התאמות הנגישות; שר הבינוי והשיכון, באישור הממשלה והוועדה, רשאי לקבוע שיעורי השתתפות שונים תוך שנה מיום פרסומו של חוק זה; בסעיף קטן זה, "דייר", "בעל-בית" – כהגדרתם בחוק הגנת הדייר.

(2) לענין התאמות נגישות אשר אינן דורשות היתר בניה כאמור בפסקה (1), תחול על הבעלים, ואולם אם המקום הציבורי מוחזק או מופעל על ידי מי שאיננו הבעלים – חובת הנגישות תחול על המחזיק או המפעיל של המקום הציבורי.

⁷ ס"ח התשל"ב, עמ' 176.

(ד) על אף האמור בכל דין או הסכם, המחזיק, המפעיל או הבעלים של מקום ציבורי, הכל לפי העניין, חייב לאפשר למי שחלה עליו חובה בהתאם להוראות לפי סימן זה לבצע התאמות נגישות במקום הציבורי.

(ה) (1) לא יפעיל אדם מקום ציבורי אלא אם כן בוצעו במקום התאמות הנגישות בהתאם להוראות פרק זה או פרק ה'1 לחוק התכנון והבניה.

(2) על אף האמור בכל דין, לא ביצע הבעלים התאמות נגישות לפי פרק זה או לפי פרק ה'1 לחוק התכנון והבניה, רשאי השוכר לבטל את חוזה השכירות, לא ייחשב למפר החוזה, ולא יחוייב בפיצוי בגין הביטול.

(ו) בסעיף זה,

"בעלים" – הבעלים, ואם יש חוכר לדורות, החוכר לדורות;

"חוכר לדורות" – חוכר לדורות כמשמעותו בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969,⁸ לרבות ברשות, בין בהרשאה לתקופה אחת ובין בהרשאה מתחדשת, לתקופה העולה על עשרים וחמש שנים.

לענין מקומות ציבוריים קיימים ומקומות ציבוריים שאינם בנינים, שהוקמו לאחר המועד הקובע, יקבע שר המשפטים הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגי מקומות, כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות, נגישות במקום באופן סביר בהתחשב בתקן ישראלי; תקנות לפי פסקה זו יכללו, בין היתר, הוראות בדבר -

(א) תקנות 19ט. נגישות לענין מקום ציבורי

(1) הנגשת צמתים, מדרכות, גשרים, מנהרות ומעברים אחרים בשטח המקום הציבורי ולרבות הנגשת המעברים ממקומות החניה כאמור בפסקה (2);

(2) הקצאת מקומות חניה לאנשים עם מוגבלות, מכלל מקומות החניה הקיימים או המתוכננים, לפי הענין, בשטח המקום הציבורי.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע פטור מלא או חלקי מהתאמות הנגישות שקבע ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי סוגי מקומות ציבוריים קיימים שקבע, כולם או חלקם, אם מתקיים אחד מאלה:

(1) הפטור או הדרישות המופחתות מתחייבים על מנת למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של המקום, לרבות ייחודו בשל ערכי ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע;

(2) ביצוע התאמת הנגישות יהווה נטל כבד מדי.

(ג) בתקנות לפי סעיף זה -

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

- (1) ייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור, ככל שהן חלות על רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על 11 שנים מהיום הקובע;
- (2) יכול שייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור, ככל שהן חלות על מי שאינו רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על שש שנים מהיום הקובע;
- הוראות כאמור בפסקאות (1) ו-(2) ייקבעו בהתחשב, בין היתר, בכל אחד מאלה -
- (1) סוג או אופי המקום החייב בהנגשה;
- (2) סוג או אופי השירות הניתן במקום הציבורי החייב בהנגשה;
- (3) היקף המקומות או השירותים החייבים בהנגשה על ידי אותו הגוף;
- (4) סוגי התאמות הנגישות.
- לא נקבעה החלה הדרגתית, תחול חובת הנגישות במלואה לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לענין רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום ט"ז בחשוון התשע"ג (1 בנובמבר 2012) לענין מי שאינו רשות ציבורית.
- בסעיף קטן זה, "היום הקובע" – יום פרסום התקנות הראשונות לפי סעיף זה, או י" בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006), המוקדם מביניהם.
- (ד) לענין מקומות ציבוריים שאינם בנינים, שיוקמו כמקומות ציבוריים כאמור לאחר המועד הקובע, יהיו לשר המשפטים הסמכויות לקבוע הוראות לענין פטור מלא או חלקי או דרישות מופחתות, הנתונות לשר הפנים לפי סעיף 1158(ד)(2) לחוק התכנון והבניה.
- (ה) פטור או דרישות מופחתות בדבר נטל כבד מדי, שנקבעו לפי סעיפים קטנים (ב)(2) ו-(ד), לא יחולו על -
- (1) מקום ציבורי שהאחראי לו על פי סימן זה הוא רשות ציבורית;
- (2) חובה שחלה לפי חוק התכנון והבניה, טרם כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף קטן (א).
- (ו) תקנות לפי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם הנציב ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה, ובאישור הועדה.
- (ז) שר המשפטים רשאי להוסיף בצו מקום על רשימת המקומות הציבוריים המנויים בתוספת הראשונה.
- (ח) תקנות לפי סעיף זה החלות על רשות מקומית, ייקבעו בהסכמת שר הפנים.

- (ט) סעיף זה לא יחול לגבי מקום ציבורי שחל עליו סימן ו', סימן ז', או סימן ט'.
- (י) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (א) יוגשו לאישור הוועדה לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006) ויאושרו על ידי הוועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

סימן ד': שירות ציבורי – נגישות

- שירות ציבורי - מהו 19.י. בסימן זה ובסימן ה' –
"שירות ציבורי", אחד מאלה -
- (1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו על ידי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';
- (2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו;
- נגישות שירות ציבורי 19.יא. (א) שירות ציבורי יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות, בהתאם להוראות לפי סימן זה.
- (ב) מי שאחראי לאספקת שירות ציבורי יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לפי סימן זה.
- תקנות נגישות לענין שירות ציבורי 19.יב. (א) לענין שירותים ציבוריים, יקבע שר המשפטים הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגים של שירותים ציבוריים, על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות באופן סביר; תקנות לפי סעיף זה יכללו, בין היתר, הוראות בדבר נגישות מידע המופק במסגרת שירות ציבורי, וכן בדבר התקנת אמצעי עזר ואספקת שירותי עזר.
- (ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי שר המשפטים, לקבוע פטור מלא או חלקי מהתאמות הנגישות שקבע ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי סוגי שירותים ציבוריים שקבע, כולם או חלקם, אם מתקיים אחד מאלה:
- (1) הפטור או הדרישות המופחתות מתחייבים על מנת למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של השירות הציבורי;
- (2) ביצוע התאמות נגישות בשירות יהווה נטל כבד מדי.
- (ג) בתקנות לפי סעיף זה -
- (1) ייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור, ככל שהן חלות על רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על 11 שנים מהיום הקובע;
- (2) יכול שייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור ככל שהן חלות על מי שאינו רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על שש שנים מהיום הקובע;

הוראות כאמור בפסקאות (1) ו-(2) ייקבעו בהתחשב, בין היתר, בכל אחד מאלה -

(1) סוג או אופי השירות החייב בהנגשה;

(2) היקף המקומות או השירותים החייבים בהנגשה על ידי אותו הגוף;

(3) סוגי התאמות הנגישות.

לא נקבעה החלה הדרגתית, תחול חובת הנגישות במלואה לא יאוחר מיום י"ב בחשוון התשע"ח (1 בנובמבר 2017) לעניין רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לעניין מי שאינו רשות ציבורית.

בסעיף קטן זה, "היום הקובע" – יום פרסום התקנות הראשונות לפי סעיף זה, או " בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006), המוקדם מביניהם.

(ד) (1) בעל רשיון יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לשירותי בזק ולמתקני בזק לפי סימן זה.

(2) על אף האמור בסעיף קטן (א), לענין שירותי בזק ומיתקני בזק, יקבע שר התקשורת הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות סבירה לשירותים ומתקנים כאמור; לענין זה יהיו לשר התקשורת הסמכויות הנתונות לשר המשפטים לפי סעיף קטן (ב); ההתאמות כאמור יכול שייקבעו לפי סוגים של שרותי בזק ויכול שייקבעו גם לפי סוגים של מיתקני בזק.

(ה) (1) מי שעיסוקו בהשכרת רכב מנועי פרטי, שבבעלותו או בהחזקתו 100 כלי רכב לפחות, יחזיק לפחות שני כלי רכב, המותאמים לנהיגה בידי אדם עם מוגבלות, ולפחות שני כלי רכב נוספים, המותאמים להסעתו של אדם עם מוגבלות.

(2) מי שעיסוקו בהשכרת אוטובוסים וכלי רכב אחרים, יעמיד להשכרה כלי רכב נגשים לאנשים עם מוגבלות תמורת מחיר זהה למחירו של כלי רכב שאינו נגיש כאמור.

(3) שר התחבורה יתקין תקנות להסדרת הנגישות לפי הוראות סעיף קטן זה.

(ו) הוראות סעיפים קטנים (ב)(2) ו-(ד) בדבר נטל כבד מדי לא יחולו לגבי שירות ציבורי הניתן על ידי רשות ציבורית.

(ז) תקנות לפי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם הנציב ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ולענין שירותי בזק גם עם בעלי רשיונות הנוגעים בדבר, בהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה, בהתחשב בהוראות תקן ישראלי ובאישור הועדה.

- (ח) היה השירות באחריותו של שר אחר, יתקין שר המשפטים תקנות כאמור, לאחר התייעצות גם עם אותו שר, לפי העניין.
- (ט) שר המשפטים רשאי להוסיף בצו שירות על רשימת השירותים הציבוריים המנויים בתוספת השניה.
- (י) סעיף זה לא יחול לגבי שירות ציבורי שחל עליו סימן ו', סימן ז' או סימן י'.
- (יא) תקנות ראשונות לפי סעיפים קטנים (א), (ד)
- ו-(ה) יוגשו לאישור הועדה לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006), ויאושרו על ידי הוועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

סימן ה': סייגים לחובת הנגישות

- (א) פטור מסוים 19 י.ג. מביצוע התאמת נגישות
- מי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות פרק זה במקום ציבורי קיים או בשירות ציבורי, יהיה פטור, בכפוף להוראות פרק זה, מביצוע התאמת נגישות מסוימת, אם מתקיים אחד מאלה -
- (1) התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות ומורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה אישר זאת;
- (2) התאמת הנגישות מטילה נטל כבד מדי בהתחשב בין השאר בכל אחד מאלה, לפי הענין -
- (א) סוג השירות או המקום;
- (ב) היקף הפעילות לרבות היקף האוכלוסיה הנדרשת לשירות או למקום;
- (ג) טיב התאמת הנגישות ועלות התאמת הנגישות;
- (ד) קיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות;
- (ה) קיומן של חלופות לאותו שירות או מקום, הניתנות בידי אותו גורם, בקרבת מקום ושהן נגישות על פי פרק זה;
- (ו) היקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח של מי שאחראי לביצוע התאמות הנגישות על פי הוראות פרק זה;
- (3) התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום, בשל ערכי הסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע;

(4) התאמת הנגישות מחייבת שינוי יסודי במהותו של מקום ציבורי קיים או של שירות ציבורי.

(ב) מי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות פרק זה במקום ציבורי שאינו בניין, שהוקם כמקום כאמור לאחר כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף 19ט(א), פטור מהתקנת מעלית או מביצוע התאמת נגישות אחרת שעלותה גבוהה שקבע שר המשפטים, באישור הועדה, אם קבע הנציב כי ההתאמה תטיל עליו נטל כבד מדי לפי סעיף קטן (א)(2) למעט פיסקה (ה).

(ג) מי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות פרק זה במקום ציבורי קיים או בשירות ציבורי, יהיה פטור מביצוע התאמת נגישות מסוימת, אם קבע הנציב כי ביצוע ההתאמה עלול להביא להתמוטטות כלכלית של מי שחייב בביצוע ההתאמות כאמור.

הוראות סעיף 19יג(א)(2), (ב) ו – (ג) לא יחולו לגבי-

19יג. (א) פטור מסוים- הוראות מיוחדות

(1) מקום ציבורי, המופעל או מוחזק על ידי רשות ציבורית;

(2) שירות ציבורי הניתן על ידי רשות ציבורית;

(3) חובה שחלה לפי חוק התכנון והבניה, טרם כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף קטן 19ט(א).

(4) התאמה במקום ציבורי או בשירות ציבורי אם מי שחייב בביצועה פעל לגביה בחוסר תום לב.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הנציב רשאי ליתן לרשות ציבורית פטור מביצוע התאמת נגישות מסוימת לעניין מקום ציבורי שהיא מפעילה או מחזיקה או לעניין שירות ציבורי שהיא נותנת, מחמת חוסר סבירות תקציבית כלכלית; ואולם לא יקבע הנציב פטור כאמור לגבי כל אחד מאלה –

(1) גוף ציבורי, המנוי בפסקאות (1) עד (4), (9) ו – (10) בהגדרה "גוף ציבורי" בסעיף 5;

(2) מוסד חינוך רשמי כמשמעותו בסעיף 19לב ושירות החינוך הניתן על ידו;

(3) מקום ציבורי בו ניתן שירות בריאות ממלכתי כהגדרתו בסעיף 19טו;

(4) בנק ישראל, יד ושם, מגן דוד אדום, המוסד לביטוח לאומי, מכון התקנים, רשות הדואר, רשות שדות התעופה, רשות השידור, הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו ושירות התעסוקה.

<p>התאמות נגישות חלופיות</p> <p>19 יד. הוכיח מי שאחראי למקום ציבורי או מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי לפי הענין כי מתקיימת הוראה מהוראות סעיף 19 יג(א), (ב) או (ג), 19 כט(3), או 19 לא(ג) או הוראות מכוח סעיפים 19 ט(ב)(2), 19 ט(ד), 19 יב(ב)(2), 19 יב(ד), או 19 יז(ב), יבצע התאמות נגישות חלופיות, ככל שנקבעו בתקנות או שנקבעו לענין פטור מסוים לפי סעיף 19 יג, לרבות מעבר למקום אחר, שהן סבירות בנסיבות הענין.</p> <p>19 יד. הנציב רשאי לקבוע פטור מלא או חלקי מביצוע התאמת נגישות מסוימת בהתאם לסעיף 19 יג וכן לקבוע חובת ביצוע התאמות נגישות חלופיות שהן סבירות בנסיבות הענין, והכל כאמור בסימן זה.</p>	<p>התאמות נגישות חלופיות</p> <p>פטור הנציב</p>
--	--

סימן ו': שירות בריאות ומקום ציבורי שבו ניתן שירות בריאות - נגישות

<p>הגדרות</p> <p>19 טו. בסימן זה -</p> <p>"חוק ביטוח בריאות" - חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994⁹;</p> <p>"נותני שירותים" - כמשמעותם בסעיף 21 לחוק ביטוח בריאות;</p> <p>"קופת חולים" - כהגדרתה בסעיף 2 לחוק ביטוח בריאות;</p> <p>"שירות בריאות ממלכתי" - שירות בריאות הניתן לפי חוק ביטוח בריאות.</p>	<p>הגדרות</p> <p>19 טו. בסימן זה -</p>
<p>נגישות בריאות</p> <p>19 טז. שירות בריאות ומקום שבו ניתן שירות בריאות יהיו נגישים בהתאם להוראות סעיפים 19 ח ו-19 יא ובהתאם להוראות לפי סימן זה.</p>	<p>נגישות בריאות</p> <p>19 טז. שירות בריאות ומקום שבו ניתן שירות בריאות יהיו נגישים בהתאם להוראות סעיפים 19 ח ו-19 יא ובהתאם להוראות לפי סימן זה.</p>
<p>תקנות נגישות לענין שירותי בריאות ומקום בו ניתן שירות בריאות</p> <p>19 יז. (א) שר הבריאות יקבע הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגים, על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות, נגישות באופן סביר לשירותי בריאות ולמקומות ציבוריים קיימים, כהגדרתם בסעיף 19 ז, שבהם ניתנים שירותי בריאות.</p> <p>(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע פטור מלא או חלקי מהתאמות הנגישות שקבע ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי כל אחד מהמפורטים בפסקאות (1) ו- (2), אם ביצוע התאמת הנגישות מהווה נטל כבד מדי-</p> <p>(1) סוג שירות בריאות שאינו שירות בריאות ממלכתי, לגבי כולו או חלקו;</p> <p>(2) סוג המקום הציבורי שבו ניתן שירות כאמור, לגבי כולו או חלקו.</p>	<p>תקנות נגישות לענין שירותי בריאות ומקום בו ניתן שירות בריאות</p> <p>19 יז. (א) שר הבריאות יקבע הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגים, על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות, נגישות באופן סביר לשירותי בריאות ולמקומות ציבוריים קיימים, כהגדרתם בסעיף 19 ז, שבהם ניתנים שירותי בריאות.</p> <p>(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע פטור מלא או חלקי מהתאמות הנגישות שקבע ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי כל אחד מהמפורטים בפסקאות (1) ו- (2), אם ביצוע התאמת הנגישות מהווה נטל כבד מדי-</p> <p>(1) סוג שירות בריאות שאינו שירות בריאות ממלכתי, לגבי כולו או חלקו;</p> <p>(2) סוג המקום הציבורי שבו ניתן שירות כאמור, לגבי כולו או חלקו.</p>
<p>נטל כבד מדי 19 יח. - אי תחולת פטור</p> <p>הוראות סעיף 19 יג(א)(2) לא יחולו לגבי מקום ציבורי שבו ניתן שירות בריאות ממלכתי או לגבי שירות בריאות ממלכתי.</p>	<p>נטל כבד מדי 19 יח. - אי תחולת פטור</p> <p>הוראות סעיף 19 יג(א)(2) לא יחולו לגבי מקום ציבורי שבו ניתן שירות בריאות ממלכתי או לגבי שירות בריאות ממלכתי.</p>

⁹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

<p>כל בית חולים וכל קופת חולים וכן ספק שירותי בריאות גדול אחר שקבע שר הבריאות לפי סעיף 19כו (בסימן זה – ספקי שירותים גדולים), יגישו לשר הבריאות תכנית המפרטת את דרכי הנגשתם של שירותי הבריאות הניתנים על ידם, ושל מקומות ציבוריים שבהם ניתנים שירותי בריאות, עד תום שישה חודשים מיום פרסום התקנות לפי סעיף 19יז; התכנית תיערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות השירות ומורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, לפי הענין, ובאישורם.</p>	19יט.	תכנית הנגשה והתאמה
<p>(א) הוראות הנגישות לפי סימן זה, לענין שירות בריאות הניתן על ידי ספק שירותים גדול או לענין מקום ציבורי שבו ניתן שירות בריאות כאמור, יוחלו בהדרגה, במשך אחת עשרה שנים, שתחילתן לא יאוחר מיום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) וסופה לא יאוחר מיום ט"ז באייר התשע"ח (1 במאי 2018) (בסימן זה – תקופת הביניים) לפי צו שיקבע שר הבריאות עד ליום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007); ההחלה ההדרגתית תיקבע בפריסה שווה בכל אחת מאחת עשרה השנים, בהתחשב בתוכניות לפי סעיף 19יט, ככל שהוגשו; בקביעת הפריסה לפי סעיף זה רשאי השר להביא בחשבון את סוג השירות, היקף פעילותו, האזור שבו הוא ניתן, סוג המוגבלות וקיומן של חלופות נגישות באזור מסוים;</p>	19כ.	החלה הדרגתית
<p>(ב) בתקופת הביניים, יספקו קופות החולים למבוטחים עם מוגבלות שירותי בריאות שהם נגישים על פי הוראות פרק זה במקומות ציבוריים שהם נגישים כאמור, בין בעצמן או באמצעות נותני שירותים שעמם התקשרו, ובין על ידי הפניית המבוטחים לקבלת שירותים באמצעות קופת חולים אחרת.</p>	(ב)	
<p>(ג) שר הבריאות, רשאי להאריך את תקופת הביניים לגוף מסויים החייב בביצוע התאמות נגישות לפי סימן זה, לתקופה נוספת אחת שלא תעלה על שנתיים, אם נוכח שלא יכול היה להשלים את ביצוע ההנגשה על פי הצו שהוצא לפי סעיף קטן (א), במאמצים ראויים.</p>	(ג)	
<p>(ד) לא נקבע צו לפי סעיף קטן (א), תחול חובת הנגישות לפי סימן זה במלואה, לא יאוחר מיום ט"ז באייר התשע"ח (1 במאי 2018).</p>	(ד)	
<p>(1) תקנות לפי סעיף 19יז וצו לפי סעיף 19כ ייקבעו בהתייעצות עם ספקי שירותים גדולים, ארגונים שמייצגים בעלי מקצועות רפואה, עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובהתחשב בהוראות תקן ישראלי, לפי הענין, ובהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה.</p>	19כא.	התייעצות ואישור הועדה
<p>(2) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (1) יוגשו לאישור הועדה עד יום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006), ויאושרו על ידי הועדה עד יום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).</p>	(2)	
<p>ספקי שירותים גדולים יגישו מדי שנה לשר הבריאות דיווח בדבר הנגשת שירותי בריאות ומקומות שבהם ניתנים שירותי בריאות שבאחריותם, שבוצעה במהלך השנה החולפת, בתקופת הביניים או בתקופת ההארכה, לפי סעיף 19כג, כמתחייב לפי הוראות סימן זה.</p>	19כב.	דיווח לשר

דיווח לועדה 19כג.	שר הבריאות יגיש מדי שנה לועדה דיווח בדבר התקדמות הנגשת שירותי הבריאות והמקומות בהם ניתנים שירותי בריאות, שבוצעה במהלך השנה החולפת, כמתחייב על פי הוראות לפי סימן זה.
פרסום 19כד.	ספקי שירותים גדולים יפרסמו את שירותי הבריאות והמקומות שבהם ניתנים שירותי בריאות שבאחריותם, הנגישים לאנשים עם מוגבלות; שר הבריאות יקבע הוראות בדבר דרך הפרסום.
סייג 19כה.	לאחר תום התקופה הנקובה בסעיף 19כ, לא תיתן קופת חולים שירות בריאות ממלכתי, בין בעצמה ובין באמצעות נותני שירותים, אלא אם כן מתקיימות בשירות הבריאות ובמקום בו ניתן שירות הבריאות הנגישות לפי סימן זה או לפי סעיף 1158 לחוק התכנון והבניה, לפי העניין, באופן סביר.
תחולה לגבי 19כו. ספק שירותים גדול	שר הבריאות יקבע את ספקי השירותים הגדולים שחלות עליהם החובות לפי סעיפים 19יט, 19כב, ו-19כד לחוק זה בהתחשב בהיקף פעילותו של נותן השירותים וכן בהיקף האוכלוסייה שאותה הוא משרת.

סימן ז': מוסדות חינוך, מוסדות על תיכונניים, שירותי חינוך והשכלה-נגישות

חלק א': מוסדות על תיכונניים

הגדרות 19כז.	בחלק זה- "מוסד על תיכונני"-
	(1) מוסד שהוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958 ¹⁰ (בחוק זה- חוק המועצה להשכלה גבוהה);
	(2) מוסד שניתן לו היתר או אישור לפי סעיף 21 א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
	(3) שלוחה או סניף של מוסד להשכלה גבוהה מחוץ לישראל הפועלים ברשיון המועצה להשכלה גבוהה לפי סעיף 25ג לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
	(4) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
	(5) מוסד על תיכונני להשכלה מקצועית, טכנית, תורנית או דתית.
נגישות מוסדות על תיכונניים 19כח.	מוסדות על תיכונניים ושירותי השכלה הניתנים על-ידי מוסדות אלה, יהיו נגישים בהתאם להוראות סעיפים 19ח ו-19יא ובהתאם להוראות לפי חלק זה.
תקנות נגישות למוסדות על תיכונניים 19כט.	שר החינוך התרבות והספורט (בחוק זה – שר החינוך) ושר התעשייה, המסחר והתעסוקה, לפי העניין, יקבעו הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגי מוסדות, על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות, נגישות באופן סביר למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות על תיכונניים, ולשירותי השכלה הניתנים על ידי מוסדות אלה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר.

¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

פטור מסוים 19כטו.1. מי שחייב בביצוע התאמת נגישות לפי סימן זה במקום ציבורי קיים שהוא מוסד על תיכוני יהיה פטור מביצוע התאמת נגישות מסויימת אם קבע הנציב אחד מאלה -

- (1) התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות, ומורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה אישר זאת;
- (2) התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום, בשל ערכי היסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע;
- (3) לענין מוסד על תיכוני המנוי בפסקאות (3) ו - (5) להגדרת מוסד על תיכוני - התאמת הנגישות מטילה נטל כבד מדי.

תכנית הנגשה והתאמה 19ל. בעלות על מוסד על תיכוני יגיש לשר החינוך ולשר התעשייה, המסחר והתעסוקה, לפי העניין, תכנית המפרטת את דרכי הנגשתו והתאמתו של המוסד העל תיכוני ושירותי ההשכלה הניתנים על ידו, עד ליום א' בלול התשס"ח (1 בספטמבר 2008); התכנית תיערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ומורשה לנגישות השירות, ובאישורם.

החלה הדרגתית 19לא. (א) הוראות הנגישות לענין נגישות מוסדות על תיכוניים ושירותי ההשכלה הניתנים על ידיהם, לפי חלק זה, יוחלו בהדרגה, במשך תקופה של שש שנים, שתחילתה לא יאוחר מיום ב' בתשרי התשס"ט (1 באוקטובר 2008) (וסופה לא יאוחר מיום ז' בתשרי התשע"ה (1 באוקטובר 2014) (בחלק זה - תקופת הביניים).

עד ליום ה' בתשרי התשס"ט (1 באוקטובר 2008) יקבעו שר החינוך ושר התעשייה, המסחר והתעסוקה, לפי העניין, בצו את החלה ההדרגתית של הוראות הנגישות כאמור, בפריסה שווה בכל אחת משש השנים בהתחשב בתוכניות לפי סעיף 19ל ככל שהוגשו; בקביעת הפריסה לפי סעיף זה רשאי השר להביא בחשבון את היקף פעילותו של השירות, האזור שבו הוא ניתן, סוג המוגבלות וקיומן של חלופות נגישות באזור מסוים.

(ב) עד תום תקופת הביניים, מוסדות על תיכוניים יבצעו התאמות נגישות, באופן סביר, עבור סטודנט עם מוגבלות, לפי העניין, הלומד במקום כאמור או העומד ללמוד בו, בהתייעצות עם מורשה לנגישות השירות ומורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, לפי העניין; שר החינוך יפרסם מידע לציבור ולמוסדות העל תיכוניים בדבר הזכויות על פי סעיף זה, והדרכים למימושן.

(ג) מי שחייב בביצוע התאמת נגישות לפי סעיף קטן (ב) יהיה פטור מביצוע אותה התאמה בתקופה שעד ליום ב' בתשרי התשס"ט (1 באוקטובר 2008), אם קבע הנציב כי ביצוע ההתאמה יטיל נטל כבד מדי.

(ד) לא נקבע צו לפי סעיף קטן (א), תחול חובת הנגישות על פי חלק זה במלואה, לא יאוחר מיום ז' בתשרי התשע"ה (1 באוקטובר 2014).

- התייעצות ואישור הועדה 19לא1. (1) תקנות לפי סעיף 19כט וצו לפי סעיף 19לא- ייקבעו בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתחשב בהוראות התקן הישראלי, לפי הענין, ובהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה;
- דיווח לשר 19לא2. (2) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (1) יוגשו לאישור הועדה עד ליום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006) ויאושרו על ידי הוועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).
- דיווח לוועדה 19לא3. בעלות על מוסדות על תיכונים יגישו מדי שנה לשר החינוך ולשר התעשייה, המסחר והתעסוקה, לפי העניין, דיווח בדבר הנגשת המוסדות ושירותי ההשכלה הניתנים בהם שבוצעה במהלך השנה החולפת במוסדותיהם, בתקופת הביניים, כמתחייב על פי הוראות חלק זה.
- שר החינוך ושר התעשייה, המסחר והתעסוקה, לפי הענין, יגישו מדי שנה לוועדה דיווח בדבר התקדמות ההנגשה לפי חלק זה, שבוצעה במהלך השנה החולפת.

חלק ב': מוסדות חינוך ושירותי חינוך

- הגדרות 19לב. בחלק זה -
- "חוק לימוד חובה" - חוק לימוד חובה, התש"ט – 1949¹¹ ;
- "מוסד חינוך רשמי" – כהגדרתו בחוק לימוד חובה ;
- "מוסד חינוך" – מוסד חינוך רשמי, מוסד חינוך מוכר, מוסד חינוך פטור ומוסד לחינוך מיחד ;
- "מוסד חינוך מוכר" - כהגדרתו בחוק לימוד חובה לרבות בית ספר הפועל ברשיון מכח חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969¹², ולמעט מוסד חינוך רשמי ;
- "מוסד חינוך פטור" - מוסד כמשמעותו בסעיף 5 בחוק לימוד חובה.
- "מוסד לחינוך מיוחד" – כהגדרתו בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1998¹³.
- נגישות מוסדות חינוך 19לג. מוסדות חינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידיהם יהיו נגישים בהתאם להוראות סעיפים 19ח ו-19יא ובכפוף להוראות לפי חלק זה.
- תקנות נגישות במוסד חינוך 19לג1. לענין מקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות חינוך, יקבע שר החינוך הוראות בדבר התאמות נגישות אלה בלבד -
- (1) בניית פיר מעלית בבנין מרכזי אחד ;
- (2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה בבנין המרכזי.

¹¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

¹² ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.

¹³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

- 2.19לג. בעלויות של מוסדות חינוך יגישו לשר החינוך תוכנית המפרטת את דרכי הנגשתו והתאמתו של מוסד החינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידו, עד תום שישה חודשים מיום פרסום התקנות לפי סעיף 19לג; התוכנית תיערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ומורשה לנגישות השירות, ובאישורם.
- 3.19לג. (א) הוראות הנגישות לענין נגישות מוסדות חינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידיהם, לפי סעיף 19לג, יוחלו בהדרגה, במשך תקופה של שנים עשרה שנים, שתחילתה לא יאוחר מיום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) וסופה לא יאוחר מיום כ"ו בניסן התשע"ט (1 במאי 2019) (בחלק זה – תקופת הביניים);
- עד ליום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) יקבע שר החינוך בצו את ההחלה ההדרגתית של הוראות הנגישות כאמור, בפריסה שווה בכל אחת משנים עשרה השנים בהתחשב בתוכניות לפי סעיף 19לג ככל שהוגשו; בקביעת הפריסה לפי סעיף זה רשאי השר להביא בחשבון את היקף פעילותו של השירות, האזור שבו הוא ניתן, סוג המוגבלות וקיומן של חלופות נגישות באזור מסוים.
- (ב) לא נקבעו צווים לפי סעיף קטן (א), תחול חובת הנגישות על פי חלק זה במלואה, לא יאוחר מיום כ"ו בניסן התשע"ט (1 במאי 2019).
- 4.19לג. (1) תקנות לפי סעיפים 19לג, 19לד וצו לפי סעיף 19לג-3 ייקבעו בהתייעצות עם המרכז לשלטון מקומי, עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתחשב בהוראות התקן הישראלי, לפי הענין, ובהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה;
- (2) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (1) יוגשו לאישור הועדה עד ליום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006) ויאושרו עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).
- 5.19לג. בעלויות של מוסדות חינוך יגישו מדי שנה לשר החינוך, דיווח בדבר הנגשת מוסדות חינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידיהם שבוצעה במהלך השנה החולפת במוסדותיהם, בתקופת הביניים, כמתחייב על פי הוראות חלק זה.
- 6.19לג. שר החינוך יגיש מדי שנה לועדה דיווח בדבר התקדמות ההנגשה לפי חלק זה, שבוצעה במהלך השנה החולפת.
- 19לד. (א) תלמיד עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום שהוא מוסד חינוך או גן ילדים, לפי העניין, ולשירות חינוך הניתן על ידי אותו מוסד;
- בסעיף זה, "גן ילדים" – גן ילדים שהוא מוסד חינוך רשמי, גן ילדים בבעלות רשות חינוך מקומית או גן ילדים שחל עליו חוק החינוך המיוחד.
- תכנית הנגשה והתאמה
- החלה הדרגתית
- התייעצות ואישור הועדה
- דיווח לשר
- דיווח לוועדה
- נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

(ב) שר החינוך יקבע הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגי מוסדות, על מנת לאפשר נגישות באופן סביר לתלמיד עם מוגבלות כאמור בסעיף קטן (א); תקנות לפי סעיף זה יכללו הוראות בדבר ביצוע התאמות נגישות בקשר לכל אחד מאלה -

(1) התקנת מעלית נגישה בבניין מרכזי אחד, למעט לעניין גן ילדים;

(2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה בבנין המרכזי;

(3) הנגשת הכניסה למוסד החינוך ודרכי הגישה מהכניסה לבניין המרכזי, בין המבניין המרכזי למבנים הסמוכים ודרכי הגישה לחצר ולאולם הספורט ולרבות כבשים בדרכי הגישה;

(4) אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראייה ובשמיעה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר;

(5) התאמות נוספות הנדרשות על מנת לאפשר לתלמיד נגישות באופן סביר במוסד החינוך או בגן הילדים בו הוא לומד.

(ג) הורה של תלמיד, שהוא אדם עם מוגבלות, זכאי לנגישות במוסד החינוך או בגן הילדים שבו התלמיד לומד, והוראות סעיף קטן (ב) יחולו, בשינויים המחוייבים; בפסקה זו, "הורה"- לרבות אפוטרופוס.

(ד) מוסד חינוך וגן ילדים יבצעו את התאמות הנגישות עבור תלמיד הלומד במוסד החינוך, עבור ילד הרשום במוסד החינוך והעתיד ללמוד בו ועבור הורה כאמור בסעיף קטן (ג), מיד לאחר המועד שבו נודע לראשונה למוסד החינוך, או לגן הילדים, לפי הענין, על רישומו של התלמיד במקום.

(א) רשויות מקומיות, בין בעצמן ובין באמצעות מוסד ציבורי או גוף ארצי הקשור אליהן, יפרסמו מכרז לבחירת גורמים שאיתם יתקשרו לצורך ביצוע התאמות נגישות, במוסדות חינוך או בגני ילדים לפי סעיף 19לד.

ביצוע התאמות נגישות במכרז מסגרת

(ב) חלה על רשות מקומית או על כל גורם אחר, החייב על פי דין בחובת מכרז, חובה לבצע התאמות במוסד חינוך או בגן ילדים על פי חלק זה, רשאית הרשות, או אותו גורם אחר, להתקשר עם מי שנבחר במכרז על פי סעיף קטן (א); התקשר גוף לפי סעיף זה, יצא ידי חובתו לפי כל דין המחייב התקשרות במכרז.

בעלות של כל מוסד חינוך וגן ילדים יגיש בקשה להיתר בנייה לביצוע הוראות הנגישות לפי סעיפים 19לג וסעיף 19לד; הבקשה תוגש בתוך שנה מיום התקנת התקנות לפי סעיפים אלה.

בקשה להיתר בנייה

הוראות לפי חלק זה באות להוסיף ולא לגרוע מחובה שחלה לפי חוק התכנון והבנייה, טרם כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף 1158 לחוק התכנון והבנייה.

שמירת דינים

סימן ח': חוזה ביטוח

- (א) חוזה ביטוח 19לה. (א) מתן יחס שונה בחוזה ביטוח (בסימן זה – יחס שונה) לא יהווה הפליה לפי פרק זה, אם הוא מבוסס על נתונים אקטואריים, נתונים סטטיסטיים, מידע רפואי, או מידע אחר, שהם אמינים ורלוונטים להערכת הסיכון הביטוחי המסוים, ומתן יחס זה סביר בנסיבות הענין.
- (ב) מבוטח אשר שילם דמי ביטוח מוגדלים מחמת מוגבלותו שלא בהתאם להוראת סעיף קטן (א), זכאי להשבה בגובה ההפרש שבין דמי הביטוח ששילם, לבין דמי הביטוח שהיה משלם לולא ההפליה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א – 1961¹⁴, וזאת בנוסף על כל סעד אחר.
- (ג) קרה מקרה הביטוח לפני שהמבוטח קיבל הפרש כאמור בסעיף קטן (ב) והמבטח פעל שלא בתום לב, זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מוגדלים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי הביטוח ששולמו בפועל לבין דמי הביטוח שהיו משתלמים לולא ההפליה, וזאת בנוסף על כל סעד אחר.
- (ד) קרה מקרה הביטוח לפני שהמבוטח קיבל הפרש כאמור בסעיף קטן (ב) והמבטח פעל בתום לב, זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח בתוספת תשלום ההפרש כאמור בסעיף קטן (ב), וזאת בנוסף לכל סעד אחר.
- (ה) סירב מבטח לבטח אדם עם מוגבלות, בניגוד להוראות סימן זה, וקרה מקרה ביטוח, רשאי בית המשפט לפסוק לאדם כאמור פיצוי שלא יעלה על שיעורי תגמולי הביטוח שהיו מגיעים לו לולא הסירוב לבטח, בניכוי דמי הביטוח שהיה משלם, אילולא הסירוב כאמור, אם התקיימו כל אלה -
- (1) האדם פנה למפקח על הביטוח כמשמעותו בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981¹⁵ (בסימן זה – המפקח על הביטוח), בתוך 30 ימים ממועד שנודע לו על הסירוב מחמת המוגבלות, ובלבד שפנה למפקח לפני שקרה מקרה הביטוח; קבע המפקח שההפליה מותרת, ובלבד שהאדם עירער לבית המשפט בתוך 45 ימים מיום קבלת ההודעה על ההחלטה;
- (2) האדם עשה מאמץ סביר בנסיבות הענין לבטח עצמו מפני אותו סיכון אצל מבטח אחר וסורב;
- בסעיף קטן זה-
- "סירוב" – לרבות מתן יחס שונה באופן קיצוני, בנסיבות הענין, שבעקבותיו לא נכרת חוזה ביטוח;
- "שיעור תגמולי הביטוח" – שיעור תגמולי הביטוח לפי פוליסה סבירה בנסיבות הענין שאין בה יחס שונה כאמור בסעיף קטן (א).

¹⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.¹⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

(1) (ו) מבוטח עם מוגבלות שניתן לו יחס שונה או אדם עם מוגבלות שבקשתו להיות מבוטח נדחתה (בסעיף זה- מתלונן) רשאי להגיש תלונה כמשמעותה בחוק הפיקוח על עסקי הביטוח, התשמ"א-1981 למפקח על הביטוח על החלטה בדבר מתן יחס שונה או על סירוב לבטח כמשמעותם בסעיף זה, והוראות חוק הפיקוח על עסקי הביטוח יחולו; היתה החלטה בענין התלונה כרוכה בנושאים רפואיים, יתייעץ המפקח על הביטוח, במידת הצורך, עם מומחה רפואי שימנה לענין זה.

(2) לא נתקבלה החלטה של המפקח על הביטוח בתוך 90 ימים ממועד הגשת התלונה, רשאי המתלונן, מתום 90 הימים האמורים ואילך, להעביר את תלונתו להכרעתה של ועדה כמשמעותה בפסקה (3)(א) (בסימן זה – ועדת תלונות); הועברה התלונה לוועדת תלונות, תודיע ועדת התלונות למפקח על הביטוח, והמפקח לא יהיה מוסמך עוד לדון בתלונה; המפקח יעביר לוועדת תלונות בתוך 14 ימים את התלונה וכל חומר הנוגע אליה המצוי ברשותו, והוראות סעיף 50(ב) לחוק הפיקוח על עסקי הביטוח לא יחולו לענין זה.

אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכויותיו של אדם עם מוגבלות לפנות לבית המשפט בשל הפרת הוראות סימן זה.

(3) (א) ועדת תלונות תהיה בת שלושה חברים, ואלה הם:

(1) שופט בדימוס שימנה שר המשפטים והוא יהיה היושב ראש;

(2) אקטואר, מתוך רשימה של אקטוארים המתמחים בסוגים שונים של ביטוח (בסימן זה – רשימת אקטוארים), שקבע שר האוצר בהתייעצות, בין היתר, עם גורמים שמייצגים, לדעת שר האוצר, את ענף הביטוח;

(3) מומחה, מתוך רשימה של מומחים בסוגים שונים של מוגבלות (בסימן זה – רשימת מומחים), שקבע שר המשפטים בהתייעצות, בין היתר, עם הנציב; בפסקה זו, "מומחה" – לרבות רופא, אח או אחות, פסיכולוג, בעל מקצוע פארא-רפואי ולמעט אקטואר.

(ב) שר המשפטים, באישור הוועדה, יקבע את כל אלה -

- (1) דרך מינויים של חברים בוועדת תלונות, בשים לב, בין היתר לסוג המומחיות של האקטואר והמומחה, ולסוג המוגבלות של המתלונן;
- (2) סדרי הדין של ועדת התלונות, לרבות בכל הקשור לשמיעת טענות הצדדים או הגשת ראיות ומסמכים מטעמם; כל עוד לא הותקנו תקנות כאמור, או בענין שלא נקבעה לגביו הוראה בתקנות, תפעל ועדת התלונות בדרך הנראית לה צודקת ומועילה ביותר בנסיבות הענין;
- (3) שכר והחזר הוצאות לחברי ועדת תלונות;
- (4) תקנות ראשונות לפי סעיף זה יוגשו לאישור הוועדה עד ליום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006);
- (4) הודעה על מינוי יושב ראש ועדת תלונות וכן רשימת האקטוארים ורשימת המומחים יפורסמו ברשומות;
- (5) מינוי חבר ועדת תלונות יהיה לתקופה שלא תעלה על 5 שנים;
- (6) ועדת תלונות רשאית, ככל שנדרש, להורות לנילון, לתקן ליקוי בדבר מתן יחס שונה או סירוב לבטח שלא בהתאם להוראות סימן זה; העתק החלטה כאמור תועבר למפקח על הביטוח לשם בחינת הצורך להורות על תיקון ליקוי כאמור, למבטחים נוספים;
- (7) החלטת ועדת תלונות תנתן ברוב דעות, ולאחר שניתנה הזדמנות למתלונן, לנילון, לנציב ולארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות להשמיע את טענותיהם;
- (8) החלטת ועדת תלונות תינתן בתוך 90 ימים ממועד העברת התלונה אליה;
- (9) החלטות המפקח על הביטוח לפי סימן זה והחלטות וועדת תלונות, שיש בהן כדי להשפיע על אנשים עם מוגבלות, על מבטחים נוספים או על מבטחים נוספים, יפורסמו לציבור;
- (10) מי שרואה עצמו מקופח מהחלטת המפקח על הביטוח או מהחלטת ועדת תלונות, רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מיום קבלת ההודעה על החלטה;
- (11) הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים, אלא אם כן הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע ההחלטה.

(ז) (1) החליט מבטח ליתן למבוטח יחס שונה או סירב מבטח לבטח אדם, ימסור לו המבטח הודעה מנומקת בכתב עם תמצית בסיס הנתונים, אם המבטח התבסס עליהם במתן ההחלטה, וכן תמצית המידע עליהם התבסס; על אף האמור, המבטח רשאי למסור את נימוקי החלטתו ותמצית המידע והנתונים לאדם או למבוטח כאמור באמצעות רופאו של המבטח; רופא המבטח רשאי, באישורה של ועדת אתיקה, שלא למסור את הנימוקים והמידע האמורים או חלק מהם לידי אדם המידע או הנימוקים עלולים לגרום נזק חמור לבריאותו הגופנית או הנפשית, או לסכן את חייו; בסעיף זה, "ועדת אתיקה" – כמשמעותה בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996¹⁶.

(2) סירב מבטח לבטח אדם או החליט ליתן למבוטח יחס שונה, יודיע לו המבטח על אפשרויותיו להגיש תלונה למפקח על הביטוח ולועדת תלונות, כמפורט בסעיף זה, או להגיש תביעה לבית המשפט, וכן על ההוראות בדבר נטל ההוכחה; מידע כאמור בפסקה זו ימסר בנוסח שקבע שר המשפטים, ככל שקבע.

(3) הודעת מבטח לפי סעיף קטן זה, תימסר בתוך 90 ימים ממועד מסירת ההצעה לכריתת חוזה ביטוח או לשינוי חוזה ביטוח, לפי הענין; המפקח על הביטוח רשאי להאריך את מועד המסירה לתקופות נוספות שלא יעלו סך הכל על 60 ימים נוספים, מסיבות מיוחדות שיימסרו למבוטח; פעל המבטח בניגוד לסעיף קטן זה, דינו הקנס האמור בסעיף 61(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹⁷.

(ח) מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי או הפעלת מקום ציבורי שאינו שירות ביטוח, לא יפלו אדם עם מוגבלות מחמת יחס שונה או מחמת סירוב מבטח לבטח, שניתן לו שלא לפי הוראות סעיף קטן (א).

חזקות 19לו. הוכיח תובע או מתלונן לפי סימן זה, אחד מאלה, חזקה שהנתבע או הנילון הפלה אותו מחמת מוגבלותו כל עוד לא הוכיח הנתבע או הנילון אחרת-

(1) סירב מבטח לבטח אדם עם מוגבלות או נתן לו יחס שונה ולא סירב או קבע יחס שונה כאמור, באותן נסיבות, למי שאינו אדם עם מוגבלות;

(2) הנתבע התנה את הביטוח לאדם עם מוגבלות, בקיום תנאי אשר אינו נדרש ממי שאינו אדם עם מוגבלות.

נטל ההוכחה 19לו. בתביעה או תלונה לפי סימן זה, נטל ההוכחה כי הסירוב או מתן היחס השונה מבוסס על מידע כאמור בסעיף 19(א), יחול על המבטח.

¹⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327.

¹⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

פרשנות - 19לח. סימן זה יחול, בשינויים המחוייבים, גם לענין סירוב להרחיב תחולה על חוזה ביטוח קיים בסעיף זה, "הרחבת חוזה ביטוח" – הגדלת סכום הביטוח או הוספת כיסוי ביטוח.

סימן ט': דרכים - נגישות

- נגישות דרכים 19לט. (א) בסעיף זה – "גוף מבצע" – אחד מאלה:
- (1) רשות מקומית;
  - (2) גורם אחר העוסק בתכנון, בניה או החזקה של תשתיות דרכים שקבעו שר התחבורה או שר אחר הממונה על התחום בו פועל גורם כאמור (בסעיף זה – השר האחראי);
- "מהנדס רשות מקומית" – כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (מהנדס רשות מקומית), התשנ"ב-1991¹⁸;
- "מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה" – כמשמעותו בסעיף 19מא, ולמעט הנדסאי כאמור בסעיף 19מא(ב)(1);
- "מתכנן מחוז" – כמשמעותו בסעיף 8 בחוק התכנון והבניה.
- (ב) צמתים ומדרכות יתוכננו, ייבנו ויותאמו באופן המאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות באופן סביר בין המדרכה לכביש, בין מקום החניה למדרכה, על המדרכה ובחציית הכביש בהתאם להוראות לפי סימן זה, לרבות הסרת מפגעים ומכשולים אשר פוגעים בזכותו של אדם עם מוגבלות לנגישות כאמור בסעיף זה ולרבות התקנת רמזורים המותאמים לאנשים עם מוגבלות בראייה.
- (ג) גשרים, מנהרות ומעברים אחרים המיועדים להולכי רגל יהיו נגישים ומותאמים לאנשים עם מוגבלות באופן סביר בהתאם להוראות לפי סימן זה.
- (ד) שר הפנים, בהתייעצות עם שר התחבורה, עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובאישור הועדה, יקבע את התאמות הנגישות הנדרשות על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות כאמור בסעיף זה ובהתחשב בתקן ישראלי;
- תקנות ראשונות לפי סעיף קטן זה יוגשו לאישור הועדה עד ליום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006) על ידי הועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

¹⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 6.

- (ה) לענין מדרכות, כבישים, צמתים, גשרים, מנהרות ומעברים אחרים המיועדים להולכי רגל שנבנו לפני י" בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006) (בסימן זה – תשתיות דרכים קיימות), יגיש גוף מבצע לשר האחראי, לפי הענין, עד תום שישה חודשים מיום פרסום התקנות לפי סעיף קטן (ד), תכנית המפרטת את דרכי הנגשתן של תשתיות הדרכים הקיימות שבאחריותו; התכנית תערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ובאישורו; היה הגוף המבצע רשות מקומית, תוגש התוכנית לשר הפנים.
- (ו) הוראות הנגישות לענין נגישות תשתיות דרכים קיימות, לפי סימן זה, יוחלו בהדרגה במשך תקופה של אחת עשרה שנים, שתחילתן תהא לא יאוחר מיום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) וסופן לא יאוחר מיום ט"ז באייר התשע"ח (1 במאי 2018) (בסימן זה – תקופת הפריסה) לפי צו שיקבע השר האחראי, לפי הענין, עד ליום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007); ההחלה ההדרגתית תיקבע בפריסה שווה בכל אחת מאחת עשרה השנים, בהתחשב, בין היתר, בתוכניות שהוגשו לפי סעיף קטן (ה), ככל שהוגשו; בקביעת הפריסה רשאי השר להביא בחשבון את מרכזיות תשתית הדרך, בנסיבות הענין, ובקרבתה למקומות המספקים שירות לציבור; לא נקבע צו לפי סעיף זה, תחול חובת הנגישות לפי סימן זה במלואה, לא יאוחר מיום ט"ז באייר התשע"ח (1 במאי 2018).
- (ז) מהנדס רשות מקומית או מתכנן מחוז, לפי הענין, בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, רשאי לקבוע פטור, מלא או חלקי, מביצוע הוראות לפי סעיף זה בקשר לתשתיות דרכים קיימות, בהתקיים אחד מאלה –
- (1) התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי בערכי ארכיאולוגיה, היסטוריה או טבע;
  - (2) התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מטעמים הנדסיים;
  - (3) התאמת הנגישות מחייבת שינוי יסודי ורחב היקף באזור ביצועה.
- (ח) נוכח מהנדס רשות מקומית או מתכנן מחוז, לפי הענין, כי מתקיימת הוראה מהוראות פסקאות (1), (2) או (3) שבסעיף קטן (ז), יבוצעו התאמות נגישות חלופיות שהן סבירות בנסיבות הענין כפי שיקבע מהנדס הרשות המקומית או מתכנן המחוז, לפי הענין, בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה.
- (ט) גוף מבצע יגיש מדי שנה לשר האחראי, לפי הענין, דיווח על ביצוע ההוראות לפי סעיף זה במהלך השנה שחלפה; השר רשאי ליתן הוראות בדבר אופן ודרך הדיווח.

- (י) השר האחראי, לפי הענין, יגיש מדי שנה לועדה דיווח בדבר ביצוע ההוראות לפי סעיף זה במהלך השנה שחלפה.
- (יא) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות חוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים), התשמ"ח-1988¹⁹; מבלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן זה, הוראות סעיפים קטנים (ה), (ו) ו- (ז) לא יחולו לגבי סידור המתחייב לפי החוק האמור.
- (יב) שר הפנים ושר התחבורה ממונים על ביצוע סימן זה, לפי הענין, והם רשאים להתקין תקנות לביצועו.

סימן י': שירותי שעת חירום – נגישות

- נגישות שירותי שעת חירום 19מ. (א) בסעיף זה –
- "אירוע חומרים מסוכנים" – אירוע שבעקבותיו הציבור נחשף או עלול להיחשף לחומר מסוכן כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993²⁰;
- "אירוע קרינה רדיולוגי" – אירוע שבעקבותיו הציבור נחשף או עלול להיחשף לקרינה ברמה החורגת מן המנה הגבולית שנקבעה לאוכלוסיה בתקן להגנה מפני קרינה של הועדה לאנרגיה אטומית;
- "התגוננות אזרחית" – כמשמעותה בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951²¹ (בחוק זה- חוק ההתגוננות האזרחית);
- "מצב חירום" – התרחשות אירוע הגורם או העלול לגרום לפגיעה חמורה בשלום הציבור או ברכוש, המתייחס לציבור גדול או לשטח גדול, או אירוע שיש בו חשש לפגיעה כאמור, לרבות מחמת פגע טבע, מפגע סביבתי, אירוע חומרים מסוכנים, אירוע קרינה רדיולוגי, תאונה או פעילות חבלנית עוינת.
- (ב) אדם עם מוגבלות זכאי לנגישות של כלל השירותים הניתנים לציבור בקשר להתגוננות אזרחית ובקשר למצב חירום, לרבות לאמצעי מחסה ופינוי, מידע אודות מצב החירום, קיומו ומועד תחילתו וסיומו, והאמצעים שיש לנקוט, ולרבות נגישות לאמצעי הגנה מיוחדים המותאמים לאנשים עם מוגבלות ולסוגי המוגבלות, והכל בהתאם להוראות לפי סימן זה.
- (ג) שר הבטחון, באישור הועדה ובהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה, יקבע הוראות למימוש הזכות לנגישות לפי סעיף זה באופן סביר ובהתחשב בהוראות תקן ישראלי.

¹⁹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 104.

²⁰ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

²¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

- (ד) על נגישות למקלטים יחולו הוראות סימן ג' או הוראות סעיף 14ד לחוק ההתגוננות האזרחית, לפי הענין.
- (ה) תקנות ראשונות לפי סימן זה יוגשו לאישור הועדה ויאושרו על ידי הוועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).
- (ו) לענין כלל השירותים הניתנים לציבור בקשר להתגוננות אזרחית ובקשר למצב חירום, שניתנו לפני י' בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006) (בסימן זה – שירותי שעת חירום קיימים), יגיש גוף האחראי לשירות, לשר הביטחון, עד תום שישה חודשים מיום פרסום התקנות לפי סעיף קטן (ה), תכנית המפרטת את דרכי הנגשתם של שירותי שעת חירום קיימים שבאחריותם; התכנית תיערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות השירות, ובאישורו.
- (ז) הוראות הנגישות לעניין נגישות שירותי שעת חירום קיימים, לפי סימן זה, יוחלו בהדרגה במשך תקופה של אחת עשרה שנים, שתחילתן לא יאוחר מיום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) וסופן לא יאוחר מיום ט"ז באייר התשע"ח (1 במאי 2018) (בסימן זה – תקופת הפריסה), לפי צו שיקבע שר הביטחון, עד ליום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007); ההחלה ההדרגתית תיקבע בפריסה שווה בכל אחת מאחת עשרה השנים, בהתחשב, בין היתר, בתוכניות שהוגשו לפי סעיף קטן (ו), ככל שהוגשו; בקביעת הפריסה רשאי השר להביא בחשבון את מידת חשיפתו של איזור לסכנות שאותם שירותי שעת חירום קיימים נועדו להגן מפניהן, ובהיקף האוכלוסיה ששירותי שעת החירום נועדו לשרת.
- לא נקבע צו לפי סעיף (ז), תחול חובת הנגישות לפי סימן זה במלואה, לא יאוחר מיום ט"ז באייר התשע"ח (1 במאי 2018).

סימן י"א: מורשי נגישות ורכזי נגישות

מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה יהיה מי שמתקיימות בו ההוראות לפי סעיף זה והוא רשום במדור מורשים לנגישות מבנים תשתיות וסביבה בפנקס המהנדסים והאדריכלים או במדור מורשים לנגישות מבנים תשתיות וסביבה בפנקס ההנדסאים והטכנאים כאמור בסעיף 2(ג) לחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח – 1958²² (בחוק זה – חוק המהנדסים והאדריכלים).	19מא. (א)	מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה

²²ס"ח התשי"ח, עמ' 108.

(ב) מי שמתקיימות בו פסקאות (1) ו-(2) כשיר להיות מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה:

(1) הוא אחד מאלה –

(א) אדריכל רשוי או מהנדס רשוי
כהגדרתם בחוק המהנדסים
והאדריכלים, הרשומים בפנקס
המהנדסים והאדריכלים, במדור
הקשור למבנים תשתיות וסביבה שקבע
הרשם בהתייעצות עם הנציב.

(ב) הנדסאי הרשום בפנקס ההנדסאים
והטכנאים, והוא רשום בפנקס בתחום
הקשור למבנים ותשתיות שקבע הרשם
בהתייעצות עם הנציב.

(2) הוא מקיים דרישות שקבע שר התעשייה
המסחר והתעסוקה בהתייעצות עם הנציב
לענין הכשרה לרבות הכשרה מעשית,
השתלמות ובחינות הסמכה בכל הקשור
להוראות נגישות לפי פרק זה ולפי חוק התכנון
והבניה; דרישות לפי פסקה זו יכול שייקבעו
לסוגי בעלי מקצוע כאמור בפסקה (1) וכן
לענין היקף שעות ההכשרה, ההשתלמות
ותכניהם, וסוג הבחינות;

(ג) לשם קיום הוראות נגישות לפי פרק זה ולפי חוק
התכנון והבניה לענין חוות דעת של מורשה לנגישות
מבנים תשתיות וסביבה, תהיה חוות הדעת של
הנדסאי תקפה רק לענין אותו סוג של מבנה שהוא
מוסמך לגביו לפי חוק המהנדסים והאדריכלים.

(ד) המדורים המנוהלים על פי סעיף זה –

(1) יכללו פרטים בדבר המקצוע של המורשה ואם
הוא הנדסאי – לענין סוג המבנה שחוות דעתו
תקפה לגביו, כאמור בסעיף קטן (ג);
(2) יפורסמו ויהיו פתוחים לעיון לכל דורש.

(ה) הרשם ינפיק תעודת מורשה לנגישות מבנים תשתיות
וסביבה למי שרשום כאמור בסעיף קטן (א) כמורשה
לנגישות מבנים תשתיות וסביבה; בתעודה יירשמו
הפרטים האמורים בסעיף קטן (ד)(1).

(ו) בסימן זה –

(1) "פנקס המהנדסים והאדריכלים", ו"פנקס
ההנדסאים והטכנאים", "המועצה" - כמשמעותם
בחוק המהנדסים והאדריכלים;

(2) "הרשם" כמשמעותו בחוק האמור או, לענין
מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ומורשה
לנגישות השירות – עובד אחר של משרד התעשייה
מסחר ותעסוקה, בעל השכלה אקדמית, שהסמיכו
המנהל הכללי של אותו משרד.

הרשם ינהל פנקס המורשים לנגישות השירות ובו
מדורים נפרדים לענפי הנגישות כפי שקבע. (א) 19מא1.

מורשה
לנגישות
השירות

(ב) מורשה לנגישות השירות יהיה מי שמתקיימות בו הוראות לפי סעיף זה, והוא רשום בפנקס המורשים לנגישות השירות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) מי שמתקיימות בו פסקאות (1) ו-(2) כשיר להיות מורשה לנגישות השירות:

(1) הוא אחד מאלה -

(א) אדריכל רשוי, מהנדס רשוי או הנדסאי כמשמעותם בסעיף 19מא(ב)(1).

(ב) הוא בעל מקצוע אקדמי או טכנולוגי אשר שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם הנציב, הכיר בו כמקצוע מתאים לצורך הכרה בו כמורשה לנגישות השירות לרבות רופא, אחות, מרפא בעיסוק, פיזיותרפיסט, פסיכולוג, עובד סוציאלי, או קלינאי תקשורת.

(ג) הוא בעל תואר אקדמי בנגישות לאנשים עם מוגבלויות שונות ממוסד להשכלה גבוהה, כאמור בפסקאות (1)-(4) להגדרה "מוסד על תיכונני" בסעיף 19 כז, ושר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם הנציב, הכיר בתואר כאמור כהכשרה מתאימה למורשה לנגישות השירות.

(ד) הוא בעל תואר אקדמי בנגישות לאנשים עם מוגבלויות שונות ממוסד להשכלה גבוהה בחוץ לארץ, ושר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם הנציב, הכיר במוסד והכיר בתואר כהכשרה מתאימה למורשה לנגישות השירות.

(2) הוא מקיים דרישות שקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה בהתייעצות עם הנציב לענין הכשרה לרבות הכשרה מעשית, השתלמות ובחינות הסמכה בכל הקשור להוראות הנגישות לפי פרק זה לפי הענין; דרישות לפי פיסקה זו יכול שייקבעו לסוגי בעלי מקצוע או לסוגי תארים אקדמיים כאמור בפיסקה (1) וכן לענין היקף שעות ההכשרה, ההשתלמות ותכניהם, וסוג הבחינות.

(ד) הפנקס המנוהל על פי סעיף קטן (א) -

(1) יכלול פרטים בדבר המקצוע או התואר של המורשה, לפי הענין;

(2) יפורסם ויהיה פתוח לעיון לכל דורש.

(ה) הרשם ינפיק תעודת מורשה לנגישות השירות למי שרשום כאמור בסעיף קטן (א) כמורשה לנגישות השירות; בתעודה יירשמו פרטים בדבר המקצוע או התואר של המורשה, לפי הענין.

עונשים על 19מא2. (א) ועדת האתיקה כאמור בסעיף 16 לחוק המהנדסים והאדריכלים תחקור תלונה שהובאה לפניה לפיה מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה שהוא אדריכל או מהנדס כאמור בסעיף 19מא(ב)(1)(א) עשה אחד

התנהגות
בלתי הולמת

מאלה -

- (1) גילה חוסר אחריות או רשלנות במילוי תפקידו כמתחייב מהוראות נגישות לפי פרק זה או לפי חוק התכנון והבניה ;
- (2) השיג את רישומו כמורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה על ידי מסירת נתונים כוזבים או הסתרת עובדות ;
- (3) ביצע את תפקידו כמורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה תוך ניגוד עניינים.
- (ב) נוכחה ועדת האתיקה כי התקיימה במורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה הוראה מהוראות סעיף קטן (א)(1)-(3) רשאית היא להטיל עליו התראה או נזיפה, להתלות או למחוק את רישומו מהמדור בפנקס כאמור בסעיף 19מא(א).
- (ג) ועדת האתיקה רשאית לדון בתלונה לפי סעיף זה ובמקרה שהובא לפניה לפי סעיף 16 לחוק המהנדסים והאדריכלים, לגבי אותו נילון, במשותף.
- (ד) הרשם רשאי להתלות או למחוק את רישומו של הנדסאי כאמור בסעיף 19מא(ב)(1)(ב) מהמדור בפנקס כאמור בסעיף 19מא(א) או של מורשה לנגישות השירות מפנקס המנוהל על פי סעיף 19מא(א), לפי הענין, אם נוכח כי מתקיים בו אחד מאלה-
- (1) הוא הורשע בעבירה שיש עמה קלון או בעבירה שעולה ממנה כי הוא חסר האחריות הדרושה לעסוק כמורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה או מורשה לנגישות השירות לפי הענין ;
- (2) נקבע בפסק דין חלוט כי המורשה גילה חוסר אחריות או רשלנות במילוי תפקידו כמתחייב לפי הוראות נגישות לפי פרק זה או לפי חוק התכנון והבניה או כי הוא ביצע את תפקידו תוך ניגוד עניינים ;
- (3) הוא השיג את רישומו כמורשה על ידי מסירת נתונים כוזבים או הסתרת עובדות.
- (א) פקיעת תנאי 19מא3. (א) חדל להתקיים לגבי מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה תנאי מתנאי הכשירות הקבועים בסעיף 19מא(ב), ימחוק הרשם את רישומו מהמדור בפנקס המנוהל על פי סעיף 19מא(א) שבו הוא רשום.
- (ב) חדל להתקיים לגבי מורשה לנגישות השירות תנאי מתנאי הכשירות הקבועים בסעיף 19מא(ג), ימחוק הרשם את רישומו מהמדור בפנקס המנוהל על פי סעיף 19מא(א).

חובת הנמקה 19מא.4. החלטה של רשם, ועדת אתיקה או שר התעשייה המסחר והתעסוקה לפי סימן זה תימסר בכתב ובצירוף הנימוקים להחלטה.

תחומי עיסוק 19מא.5. שר התעשייה, המסחר והתעסוקה רשאי, לאחר התייעצות עם הנציב והמועצה, להגדיר את הפעולות שייעשו על ידי מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ואת הפעולות שייעשו על ידי מורשה לנגישות השירות.

רכז נגישות 19מב. (א) מי שאחראי לאספקת שירות ציבורי כהגדרתו בסימן ד', המעסיק 25 עובדים לפחות ימנה מקרב עובדיו אדם הבקיא, ככל הניתן, בתחום הנגישות לאנשים עם מוגבלות וככל האפשר הוא יהיה אדם עם מוגבלות (בסעיף זה – רכז נגישות).

(ב) רכז נגישות -

(1) ימסור מידע לציבור אודות נגישותו של השירות הציבורי או המקום שבו הוא ניתן;

(2) ייתן ייעוץ והדרכה בדבר חובותיו של השירות הציבורי, לפי פרק זה.

סימן י"ב: סמכויות הנציב - נגישות

צו נגישות 19מג. (א) הנציב, או עובד ציבור שהוא הסמיך לענין סימן זה (בסעיף זה - הנציב), רשאי להורות בצו למי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות חוק זה או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה, לנקוט פעולות שיפורטו על ידו לשם ביצוע התאמות כאמור, כולן או חלקן (בסעיף זה – צו נגישות); צו נגישות יכול שיכלול הוראות בדבר ביצוע פעולות הנדרשות כדי לבצע התאמות נגישות בהתאם ללוח הזמנים שנקבע לפי פרק זה, לרבות בדבר הגשת בקשה להיתר בניה או פרסום מכרז.

בסימן זה, "עובד ציבור" - עובד מדינה כמשמעותו בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1958²³, עובד רשות מקומית וכן עובד רשות סטוטורית שחל עליו דין משמעותי, על פי דין.

(ב) לא הוצא צו להחלה הדרגתית של חובת הנגישות לפי סעיפים 19כ, 19לא, 19לג, 19לט או 19מ, במועד הקבוע בסעיף מהסעיפים האמורים, רשאי הנציב להורות בצו נגישות על ביצוע התאמות נגישות לגבי החלק היחסי שהיה צריך לבצע בו התאמות נגישות לפי הסעיפים האמורים, אילו הוצא הצו להחלה הדרגתית במועד.

(ג) לא יוציא הנציב צו נגישות אלא לאחר שניתנה הזדמנות למי שכלפיו מופנה הצו להשמיע את טענותיו.

(ד) לא יוציא הנציב צו נגישות לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה, אלא לאחר שעברו 21 ימים מהיום שבו הוא הודיע לוועדה המקומית לתכנון ולבניה הנוגעת בדבר, על כוונתו להוציא צו כאמור, ובלבד שהוועדה האמורה לא הודיעה על התנגדותה בתוך תקופה זו בשל פרשנות שונה של הוראות חוק התכנון והבניה; התנגדה הוועדה המקומית להוצאת הצו, יכריע במחלוקת היועץ המשפטי לממשלה.

(ה) בצו נגישות תיקבע התקופה לביצוע הפעולות המפורטות בו, אשר תחילתה עם מסירת הצו לאדם המחויב בו.

(ו) המצאת צווי נגישות תהיה כאמור בסעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982²⁴ (בפרק זה – חוק סדר הדין הפלילי), בשינויים המחויבים.

(ז) לשם ביצוע הוראות סעיף זה, רשאי הנציב או עובד ציבור שהסמיך לענין זה -

(1) לדרוש מאדם שחב בביצוע התאמות נגישות לפי חוק זה או לפי חוק התכנון והבניה למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו, שהוא חייב בהחזקתה על פי חוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג-1982²⁵;

(2) לדרוש מאדם כאמור בפסקה (1) למסור לו מידע ומסמכים הנוגעים לביצוע חובת הנגישות לפי חוק זה או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה;

(3) להיכנס בכל עת סבירה למקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג' או למקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסימן ד' לצורך בדיקת קיום ההוראות לפי חוק זה או הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה.

שאלתה 19מד. (א) כל אדם רשאי לפנות לנציב בבקשה לקבל מידע אודות הנושאים המפורטים בסעיף קטן (ב) (להלן – שאלתה).

(ב) שאלתה תהיה בנושאים אלה בלבד:

(1) תחולת הגדרות "מקום ציבורי" כאמור בסימן ג', "שירות ציבורי" כאמור בסימן ד', "רשות ציבורית" כאמור בסימן א', לענין מקום, שירות או רשות נושא השאלתה;

²⁴ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

²⁵ ס"ח התשמ"ג, עמ' 20.

- (2) תחולת הסייגים שמכוח סעיפים 19ט(ב), 19ט(ד), 19יב(ב), 19יב(ד), 19יג, 19יז(ב) או 19כט(ג), או סעיפים 158ו(2) ו-158ה(1) לחוק התכנון והבניה, על מקום, שירות או רשות נושא השאילתה, והסדרי הנגישות החלופיים המתחייבים לפי הוראות סעיף 19יד לחוק זה או סעיף 158ו(2) לחוק התכנון והבניה ;
- (3) אם הוציא הנציב צו נגישות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי או רשות ציבורית נושא השאילתה ;
- (4) נושא אחר, שקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם הנציב.
- (ג) הנציב ישיב לשאילתה בתוך 60 ימים מיום קבלתה.
- (ד) שר המשפטים, באישור הועדה, רשאי לקבוע חובת תשלום אגרה לענין הגשת השאילתה והטיפול בה.
- (א) חקירה בידי 19מה. הנציבות
הוגשה תלונה או התעורר חשד לביצוע עבירה לפי סעיף 19מח, למעט עבירה שעניינה יחס שונה בחוזה ביטוח בניגוד להוראות סימן ח', או הוגשה תלונה לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה, רשאי הנציב או עובד ציבור שהוא הסמיך לכך, לחקור אדם שלדעתו קשור לביצוע עבירה כאמור, או שיש לו או עשוי להיות לו מידע עליה.
- (ב) לא יסמיך הנציב עובד ציבור כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן התקיימו שנים אלה :
- (1) משטרת ישראל לא הודיעה תוך חודש מפניית הנציבות אליה, כי היא מתנגדת להסמכה כאמור ;
- (2) העובד קיבל הכשרה מתאימה כפי שנקבעה בין הנציב ובין משטרת ישראל.
- (ג) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכות המשטרה לחקור עבירה כאמור בסעיף קטן (א).
- (ד) על חקירה לפי סעיף קטן זה יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)²⁶.
- פרסום מידע 19מו. הנציבות תפרסם מידע לציבור על החובות והזכויות לפי פרק זה.
- דיווח לוועדה 19מז. הנציב ידווח לוועדה, אחת לשנה, על פעילותו לקידום הוראות על פעולות הנציבות - פרק זה, לרבות :
- (1) מספר השאילתות שהוגשו לנציב ואופן הטיפול בהן ;
- (2) מספר התביעות שהגיש לפי סימן י"ד ושלביהן ;
- (3) מספר צווי הנגישות שהוציא.

²⁶ חא"י, ל"ד, א', עמי (ע) 439, (א) 467.

סימן י"ג: עונשין

- עונשין 19מח. (א) המפלה אדם בניגוד להוראות סעיף 19 וסעיף 19לה, דינו – כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977²⁷ (בסעיף זה – חוק העונשין).
- (ב) בית המשפט שהרשיע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (א) רשאי בנוסף על כל עונש אחר, לצוות על הפסקת העיסוק בעסק ובלבד שאותו אדם הוא בעליו, מחזיקו, מנהלו, או האחראי בפועל בו, לתקופה שיקבע.
- (ג) אדם המפר הוראת צו נגישות, דינו – הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, וקנס נוסף, בשיעור של 5% מהקנס כאמור, לכל יום שבו נמשכת העבירה מעבר לתקופת הזמן שנקבעה בצו הנגישות.
- (ד) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) בידי תאגיד, דינו כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה.
- (ה) (1) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף קטן (ג) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל או אדם האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה;
- (2) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר חובתו לפי פסקה (1) אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.
- (ו) עובד אחראי ברשות ציבורית שאינה תאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת הפרת הוראת צו נגישות בידי הרשות הציבורית או בידי עובד מעובדיה; המפר הוראה זו, דינו- הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, "עובד אחראי ברשות ציבורית" – מנהל פעיל ברשות הציבורית, אדם האחראי מטעם הרשות הציבורית על התחום שבו נעברה העבירה, הממונים עליו לרבות הממונים על הממונים עליו.
- הגשת כתב אישום 19מט. (א) כתב אישום לפי סעיף 19מח או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, יוגש בידי תובע שמונה על ידי היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 12(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי, מקרב עובדי הנציבות;
- (ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי למנוע מתובע כאמור בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי להגיש כתב אישום לפי סעיף 19מח או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה.
- חובת דיווח 19נ. השר לבטחון הפנים, וכן הנציב, לפי הענין, ידווחו לוועדה, אחת לשנה, על אופן הטיפול בתלונות שהוגשו לפי סעיף 19מח או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, לרבות מספר התלונות וכתבי האישום שהוגשו, מספר ההרשעות וגזרי-הדין וכן העילות לאי-הגשת כתבי האישום.

²⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

סימן י"ד: תביעות

- (א) עוולה אזרחית 19נא. מעשה או מחדל בניגוד להוראה לפי פרק זה, פרק ה' או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה הוא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש]²⁸, יחולו עליו, בכפוף להוראות סעיף זה.
- (ב) בית משפט רשאי לפסוק בשל עוולה לפי סעיף קטן (א) פיצויים בסכום שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, בלא הוכחת נזק, בשל עוולה -
- (1) בניגוד להוראות סעיף 19 ו 19 לרבות סעיף 19 לה, ואולם לענין סעיף קטן (ז)(3) של סעיף 19 לה, רק אם לא הוטל על הנתבע קנס כקבוע בסעיף הקטן האמור;
- (2) בניגוד להוראה שנקבעה לפי סעיפים 19 ט, 19 יב, 19 יז, 19 כ, 19 כט, 19 לא, 19 לג, 19 לז, 19 לד, 19 לט, 19 מ או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה.
- (ג) בית המשפט לא יפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק כאמור בסעיף קטן (ב)(2) אם הוכיח הנתבע אחד מאלה -
- (1) הוצא נגדו צו נגישות בשל המעשה או המחדל נושא התביעה, והוא ממלא אחר הוראותיו בלוח הזמנים הקבוע בו;
- (2) הוגשה נגדו תביעה בשל אותו המעשה או המחדל (בסעיף זה – התביעה הקודמת) ומתקיים אחד מאלה-
- (א) הוא ממלא אחר פסיקת בית המשפט בתביעה הקודמת ובהתאם ללוח הזמנים הקבוע בה;
- (ב) התביעה הקודמת הוגשה פחות משלושה חודשים לפני הגשת התביעה הנדונה בבית המשפט, והוא פועל לביצוע התאמות נגישות בהתאם ללוח זמנים סביר;
- (3) הוא פנה לנציבות זמן סביר לפני הגשת התביעה בשאלתה;
- (4) מתקיים הן לגבי הנתבע והן לגבי התאמת הנגישות נושא התביעה, תנאי מהתנאים שקבע שר המשפטים לפי סעיף קטן (ד).
- (ד) שר המשפטים רשאי לקבוע, בהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובאישור הועדה, את התנאים שבהתקיימם לא יפסוק בית המשפט פיצויים ללא הוכחת נזק כאמור בסעיף קטן (ב)(2); תנאים כאמור יתייחסו לעלות ביצוע התאמת הנגישות לעומת ההכנסות של הנתבע;

²⁸ דמ"י, 10, עמ' 266.

- (ה) בבוא בית המשפט לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק כאמור בסעיף קטן (ב)2, רשאי בית המשפט להתחשב, בין היתר, במספר התביעות שהוגשו נגד הנתבע, בסוג השירות או המקום, בהיקף פעילותו לרבות היקף האוכלוסיה הנדרשת לשירות או למקום, בטיב ועלות התאמת הנגישות, במועד בניית המקום, בקיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות ובהיקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח של מי שאחראי לביצוע התאמות הנגישות על פי הוראות פרק זה.
- (ו) (1) הסכום האמור בסעיף קטן (ב) יעודכן אחת לשנה בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי.
- (2) לענין סעיף קטן זה –
 "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
 "המדד החדש" – מדד החודש שקדם לחודש העדכון;
 "המדד הבסיסי" – מדד חודש פברואר 2005.
- 19נב. אחריות נושא משרה בתאגיד
 נעשתה עוולה כאמור בסעיף 19נא על ידי תאגיד, יהיה אדם אחראי גם הוא לעוולה, אם היה אותה שעה מנהל פעיל ראשי בתאגיד, מנהל פעיל בתאגיד הקשור לנושא העוולה, שותף, למעט שותף מוגבל, או עובד בכיר האחראי לתחום שבו נעשתה העוולה, אלא אם כן הוכיח שניים אלה:
- (1) העוולה נעשתה שלא בידיעתו;
 (2) הוא נקט אמצעים סבירים בנסיבות הענין כדי למנוע את העוולה.
- 19נג. תובענה – מעמד הנציבות וארגון
 (א) בהליך אזרחי או מנהלי שעניינו הפרת הוראות לפי פרק ה', לפי פרק זה או לפי הוראות הנגישות לפי לחוק התכנון והבניה, יכול שתוגש, בנוסף על מי שהופלה או שנפגעה זכותו לפי הוראות פרק זה או החוק האמור, תובענה בידי הנציבות או ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובלבד שאם עילת התביעה היא הפליה או פגיעה בזכותו של אדם מסוים, אותו אדם הסכים לכך.
- (ב) בהליך אזרחי או מנהלי שעניינו הפרת הוראות לפי פרק ה', לפי פרק זה, או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, רשאי בית המשפט לתת לנציבות ולארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות להשמיע את דברם, בדרך שיוורה.
- 19נד. תובענה ייצוגית
 (א) אדם עם מוגבלות, ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות או הנציבות רשאים להגיש תובענה בשם קבוצת אנשים עם מוגבלות, בשל כל עילה אשר בשלה הם יכולים לתבוע על פי פרק זה, פרק ה' או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה ונגד כל נתבע שהם רשאים לתבוע (בפרק זה – תובענה ייצוגית).
- (ב) מקום שעילת התובענה היא נזק, די בכך שהתובע יראה כי נגרם נזק לאדם עם מוגבלות.

(ג) פסק דין בתובענה ייצוגית יהווה מעשה בית דין לגבי כל הנמנים עם הקבוצה, בכפוף לאמור בסעיף 19נו(ב).		
הגשת תובענה ייצוגית טעונה אישור בית המשפט, והוא לא יאשרה אלא אם כן שוכנע שנתקיימו תנאים אלה:	19נה.	אישור בית המשפט לתובענה ייצוגית
(1) התובענה הוגשה בתום לב;		
(2) גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת התובענה כתובענה ייצוגית;		
(3) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;		
(4) קיים יסוד סביר להניח כי התובע מייצג בדרך הולמת את עניינם של כל הנמנים עם הקבוצה.		
(א) אישר בית המשפט הגשת תובענה כתובענה ייצוגית, יגדיר את הקבוצה שבשמה תוגש התובענה, ויורה על אופן פרסום החלטתו.	19נו.	הגדרת הקבוצה בתובענה ייצוגית
(ב) יראו כל מי שנמנה עם הקבוצה שהגדיר בית המשפט כמי שהסכים להגשת התובענה כתובענה ייצוגית, אלא אם כן הודיע לבית המשפט על רצונו שלא להיכלל בקבוצה, וזאת בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום פרסומה של החלטת בית המשפט; בית המשפט רשאי, לפי בקשה של אדם פלוני, להאריך לגביו את התקופה האמורה, אם ראה טעם מיוחד לכך.		
תובע לא יסתלק מתובענה ייצוגית, ולא יעשה הסדר או פשרה עם נתבע, אלא באישור בית המשפט.	19נו.	סייג להסדר או פשרה בתובענה ייצוגית
(א) שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין בכל ענין הנוגע לתובענה ייצוגית לפי פרק זה.	19נח.	תקנות לעניין תובענה ייצוגית לפי פרק זה
(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות בדבר דרכי הוכחת הנזק שנגרם לכל אחד מן הנמנים עם הקבוצה התובעת לפי הוראות פרק זה.		
תובע המגיש תובענה ייצוגית יודיע על כך בכתב ליועץ המשפטי לממשלה ולנציב.	19נט.	הודעה לתובענה ייצוגית
תובענה ייצוגית פטורה מאגרת בית המשפט.	19ס.	פטור מאגרה לתובענה ייצוגית
שכר הטרחה של עורך הדין שייצג את התובע בתובענה ייצוגית יהיה טעון אישורו של בית המשפט; עורך הדין לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שאישר בית המשפט.	19סא.	שכר טרחה של עורך-דין בתובענה ייצוגית
פסק בית המשפט פיצוי כספי בתובענה ייצוגית, רשאי הוא להורות כי חלק הנראה לו מהסכום שפסק, לאחר ניכוי ההוצאות ושכר טרחת עורך דין, ישולם לתובע שטרם בהגשת התובענה ובהוכחתה, והיתרה תחולק בין הנמנים עם הקבוצה באופן יחסי לנזקיהם.	19סב.	שיפוי ופיצוי מיוחד לתובענה ייצוגית

בתובענה ייצוגית כנגד נושא משרה בתאגיד, כמשמעותו בסעיף 19נב, יוגבל סך הפיצוי ללא הוכחת נזק לסכום האמור בסעיף 19נא(ב).	19סג.	הגבלת סך פיצוי ללא הוכחת נזק בתובענה ייצוגית
אין בהוראות סעיפים 19נד-19סג כדי למנוע מאדם עם מוגבלות סעד משפטי אחר כלפי הנתבע.	19סד.	אי מניעת סעדים אחרים בתובענה ייצוגית
(א) הוכיח התובע בהליך אזרחי לפי סעיף 19ו אחד מאלה, חזקה שהנתבע פעל בניגוד להוראות אותו סעיף, כל עוד לא הוכיח הנתבע אחרת:	19סה.	חזקות
(1) הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי, מנע כניסה למקום ציבורי או סירב לתת שירות במקום ציבורי לאדם עם מוגבלות, לאחר שבירר פרטים הנוגעים למוגבלותו;		
(2) הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי, מנע כניסה למקום ציבורי או סירב לתת שירות במקום ציבורי, לאדם עם מוגבלות, ולא סירב או מנע כניסה כאמור, באותן נסיבות, למי שאינו אדם עם מוגבלות;		
(3) הנתבע התנה הספקת מוצר או שירות ציבורי, כניסה למקום ציבורי או מתן שירות במקום ציבורי, לאדם עם מוגבלות, בקיום תנאי אשר אינו נדרש ממי שאינו אדם עם מוגבלות.		
(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על סימן ח'.		

סימן ט"ו: כללי

הוראות סימנים ב' ו-ח' יחולו גם על הפליה של אדם בשל כך שמתקיים בו אחד מאלה, לפי הענין -	19סו.	הרחבת תחולה
(1) הוא היה בעבר אדם עם מוגבלות;		
(2) הוא נחשב אדם עם מוגבלות;		
(3) הוא מלווה אדם עם מוגבלות;		
(4) הוא בן משפחה של אדם עם מוגבלות;		
בסעיף זה, "בן משפחה" - כל אחד מאלה -		
(1) בן זוג;		
(2) הורה, ילד, אח, אחות ובן זוגו של כל אחד מאלה;		
(3) סב, סבתא, נכד או נכדה.		
תקנות לפי סעיפים 19(ג1), 19(טא), 19(יבא), 19(יזא), 19כט, 19לג1, 19לד, 19לט(ד), ו - 19מ(ג) לחוק זה, יותקנו בהסכמת שר האוצר, ואולם לא נתן שר האוצר את הסכמתו, יועבר הענין להכרעת הממשלה.	19סז.	תקנות בהסכמת שר האוצר

- (1) שר התקשורת ממונה על ביצוע סימן ד', ככל שהוא נוגע לשירותי בזק ומתקני בזק;
- (2) שר התחבורה ממונה על ביצוע סימן ד', ככל שהוא נוגע לשירותי השכרת כלי רכב;
- (3) שר הבריאות ממונה על ביצוע סימן ו';
- (4) שר החינוך ושר התעשייה המסחר והתעסוקה ממונים על ביצוע סימן ז', לפי הענין;
- (5) שר הפנים, שר התחבורה והשר האחראי כמשמעותו בסימן ט', ממונים על ביצוע סימן ט', לפי הענין;
- (6) שר הביטחון ממונה על ביצוע סימן י'.

תיקון סעיף 22 .4 בסעיף 22 לחוק העיקרי, המילים "(להלן - הנציב)" – יימחקו.

הוספת סעיפים 26 ו-26ג .5 לפני סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא:

חוק זה בא להוסיף על כל זכות או חובה הקבועות על פי דין ואינו בא למעט ממנה.	26א.	"שמירת זכויות
לענין חוק זה דין המדינה כדין כל אדם."	26ב.	דין המדינה

הוספת תוספות .6 בסוף החוק העיקרי יבוא:

"תוספת ראשונה

(סעיפים 19ה, 19 ו-19ט)

(מקום ציבורי)

- (1) משרד או מתקן של גוף ציבורי כהגדרתו בסעיף 5;
- (2) אולם הרצאות, מרכז כנסים, אולם שמחות, גן אירועים, מרכז קהילתי, מועדון או כל מקום, המשמש להתכנסות;
- (3) אולם ספורט או מתקן ספורט, בריכת שחייה, חוף רחצה, מקום מרפא, או כל מקום להתעמלות ולפנאי;

- (4) בית דואר לרבות מתקן לחלוקת דואר וסוכנות דואר, בית מרקחת, מקום לממכר תרופות שלא בבית מרקחת, בית שימוש, בנק, מכבסה לרבות שירות לניקוי יבש, מוסד, מכון יופי, מספרה, מקלט, מרכז אינטרנט, משרד או בנין משרדים, משרד או מקום המשמש בדרך כלל ארגון עובדים או מפלגה, סוכנות ביטוח, סוכנות לתיווך מקרקעין, סוכנות נסיעות, סנדלריה, תחנת דלק, או כל מקום שמספק שירות מעין אלה לציבור;
- (5) בית חולים, מעבדה או מכון לביצוע בדיקות רפואיות, מרפאה, תחנה לאם ולילד, תחנת מגן דוד אדום, או כל מקום המספק שירותי בריאות;
- (6) בית חולים לבעלי חיים, מעבדה או מכון לביצוע בדיקות רפואיות לבעלי חיים, מרפאה לבעלי חיים, או כל מקום המספק שירותי בריאות לבעלי חיים.
- (7) בית מלון, פנסיון, אכסניה, בית הארחה או כל מקום, המספק שירותי אירוח ולינה;
- (8) בית משפט ובית דין, בית דין צבאי, בית מעצר, בית סוהר, תחנת משטרה, תחנת משמר אזרחי, או כל מתקן צבאי הפתוח לשירות האזרח;
- (9) מעון או גן לילדים, בית ספר, מוסד ללימודי אומנויות, מוסד על תיכוני להשכלה טכנית, מקצועית, תורנית או דתית, מוסד להשכלה גבוהה או כל מקום שמספק שירותי לימוד או חינוך, ולעניין נגישות המקום הציבורי - למעט מוסדות חינוך וגני ילדים כמשמעותם בסימן ז';
- (10) בית עלמין;
- (11) בית קולנוע, תיאטרון, אולם מופעים, דיסקוטק, אצטדיון או כל מקום, המשמש למופעים ולבידור, באופן קבוע או זמני;
- (12) בית תפילה, מקווה או כל מקום המספק שירותי דת;
- (13) גלריה, מוזיאון, ספריה או כל מקום לתרבות ואמנות;
- (14) גן, גן חיות, גן שעשועים, פארק, או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי;
- (15) חלק מאולפן טלוויזיה, אולפן רדיו או חלק מכל מקום המשמש באופן קבוע לראיונות לתקשורת;
- (16) חניון, מסוף, נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי - למעט תחנות, נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה';
- (17) מסעדה, בית קפה, בר או כל מקום שמגישים בו מזון ומשקאות;
- (18) מעון לסטודנטים, מעון לתלמידים, מעון לעובדים, או כל מקום של שירותי מגורים או לינה לתקופות קצרות;

- (19) מקום שהוא אתר ארכיאולוגי, אתר היסטורי, מרכז מבקרים במפעל, שמורת טבע, או כל מקום למבקרים ;
- (20) מרכול, מכולת, סופרמרקט, מקום למכירת מזון, חנות, כלבו, מרכז קניות, קיוסק, שוק או כל מקום, המשמש לקניות או להשכרת ציוד ;
- (21) מרכז תעסוקה, פנאי או מקום מגורים לאנשים עם מוגבלות, לילדים או לקשישים, מחלקה לשירותים חברתיים, בית תמחוי, מרכז לטיפול בדרי רחוב, מעון או מקלט לנשים מוכות, ילדים מוכים או הוסטל לגברים אלימים, או כל מקום, המספק שירותי רווחה או שירות טיפולי ;
- (22) קלפי.

תוספת שניה

(סעיפים 19ה, 19 ו-19יב)

(שירות ציבורי)

- (1) שירות בריאות ;
- (2) שירות בידור ;
- (3) שירות חינוך, השכלה או פנאי, ולענין נגישות השירות הציבורי - למעט שירות חינוך כמשמעותו בסמן ז' ;
- (4) שירות רווחה ;
- (5) שירות ספורט ;
- (6) שירות תיירות ;
- (7) שירות אוטובוסים, רכבות, תובלה אווירית, אניות, מוניות והשכרת רכב או כל שירות תחבורה, ואולם לענין נגישות שירות מהשירותים המפורטים בפסקה זו יחולו הוראות פרק ה', למעט לענין השכרת כלי רכב כאמור בסעיף 19יב ;
- (8) שירות תרבות ;
- (9) שירות הארחה ;
- (10) שירות מסחר ;
- (11) שירות דת ;

(12) שירות אנרגיה ;

(13) שירות בזק ;

(14) שירות בנקאות, אשראי, ביטוח, פנסיה או כל שירות פיננסי.

7. בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965²⁹ -תיקון חוק
התכנון
והבניה

(1) בסעיף 1 -

(א) אחרי ההגדרה "חוק המהנדסים והאדריכלים" יבוא :

" "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998³⁰ ; "

(ב) אחרי ההגדרה "מהנדס הועדה" יבוא :

"מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה", ו-"מורשה לנגישות השירות" - כמשמעותם בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ; "

(2) בסעיף 151 -

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב), תוספת שטחי שירות של עד 5% משטח המגרש או 5% מהשטח הכולל המותר לבניה במגרש, הנמוך מביניהם, הנדרשים בשל ביצוע התאמות נגישות, לרבות בניית מעלית, אשר אינן מתחייבות לפי הוראות לפי פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, או לפי הוראות לפי פרק ה'1א לחוק זה- לא תיחשב כסטיה מתוכנית."

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ג) בהיתר הניתן מכוחה של תוכנית שהופקדה לפני יום י' בכסלו התשס"ז (1 בדצמבר 2006), תוספת שטחי שירות המתחייבת לצורך התאמות נגישות הנדרשות לפי הוראות שלפי פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות או לפי הוראות שלפי פרק ה'1א לחוק זה- לא תיחשב כסטיה מתוכנית."

(3) בסעיף 157-

(א) אחרי "תוך שלושה חודשים מיום הגשת הבקשה" יבוא "ולענין היתר בניה שמטרתו ביצוע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לפי פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, למוסדות חינוך, תוך 30 ימים, ; "

(ב) בסופו יבוא "שר הפנים יקבע הוראות מיוחדות בדבר הנוהל בבקשות להיתרים ובמתן ההיתרים, לביצוע התאמות נגישות כאמור, במוסדות חינוך."

(4) בסעיף 158א-

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ובכל בנין מגורים תותקן מעלית או יבוצעו התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות כאמור בסעיף קטן (ו)."

²⁹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.³⁰ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152 ; התשס"ה, עמ' _____.

(2) בסעיף קטן (ד) במקום "בנין גבוה" יבוא "בנין גבוה, בנין נגיש".

(3) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא :

"(ו) (1) בכל בנין נגיש תותקן מעלית נגישה לנשיאת בני אדם (בסעיף זה – מעלית) ולא יינתן היתר לבניית בנין נגיש שאין בו תנאי המחייב התקנת מעלית כאמור.

(2) בכל אגף שאינו בנין נגיש יותקן או ייבנה, לפי העניין, אחד מאלה -

(א) מעלית נגישה ;

(ב) התאמת נגישות כחלופה למעלית, שאישר מהנדס הוועדה, לאחר שנועץ במורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ;

(ג) פיר למעלית.

(3) האמור בפסקה (2) לא יחול על אגף שאינו בנין נגיש, שמהנדס הוועדה אישר, לאחר שנועץ במורשה נגישות למבנים תשתיות וסביבה כי שתים מיחידות הדיוור שבו נגישות לפי הוראות פרק ה'1א, וכי יתר יחידות הדיוור בבנין תוכננו כך שניתן יהיה לבצע בהן התאמות נגישות בהתאם להוראות

פרק ה'1א." ;

(4) בסעיף זה –

"אגף" – חלק מבנין שיש בו 6 יחידות דיוור או יותר, שלהן כניסה משותפת או חדר מדרגות משותף ;

"בנין נגיש" – אגף שבו הפרש הגובה בין מפלס הכניסה הקובעת לאגף לבין מפלס הכניסה לדירה השוכנת בקומה הגבוהה ביותר באגף (להלן – הפרש גובה), עולה על 10 מטרים ; השר, בהתייעצות עם המועצה הארצית, רשאי לקבוע בתקנות גובה נמוך מהקבוע בסעיף זה, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת רשאי לקבוע גובה העולה על הקבוע בסעיף זה אם הדבר נדרש מטעמים הנדסיים או טכניים.

(5) על אף האמור בסעיפים קטנים (1) עד (4), השר, לאחר התייעצות עם שר הבינוי והשיכון, רשאי לקבוע בצו כי במתחם, בשכונה או בחלק מיישוב שמתוכננים להיבנות בו בניינים שבהם הפרש הגובה אינו עולה על 13 מטרים, יהיו הבניינים, כולם או חלקם, פטורים מחובת התקנת מעלית, אם שוכנע השר כי הדבר דרוש מטעמים כלכליים או חברתיים הנוגעים לאוכלוסיה המתוכננת לאכלס את הבניינים.

(5) אחרי סעיף 158ב יבוא -

פרק זה והתקנות לפיו יחולו לגבי בנין ציבורי שההיתר לבנייתו או לשימוש בו ניתן לפני כניסתו לתוקף של תקנות שיתקין השר לפי סעיף 1158 ו לגבי בנין ציבורי שהוא מוסד חינוך או גן ילדים כהגדרתם בסימן ז' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אף אם ההיתר לגביו ניתן לאחר המועד האמור."

"תחולת הפרק 1158ב.

(6) אחרי סעיף 1158 יבוא -

"פרק ה'א: נגישות לאנשים עם מוגבלות

נגישות מקום ציבורי חדש 1158. (א) בפרק זה-

"אדם עם מוגבלות", "אנשים עם מוגבלות", "גוף ציבורי", "נגישות", "התאמות נגישות", "מוסד חינוך", "נציבות", "נציב", "נטל כבד מדי", "רשות ציבורית" – כמשמעותם בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;

"מקום ציבורי" - מקום מהמקומות המפורטים בתוספת הראשונה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות המיועד לשימוש כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

"מקום ציבורי חדש" - מקום ציבורי, שההיתר לבנייתו או לשימוש בו ניתן לאחר כניסתו לתוקף של התקנות שהתקין שר הפנים לפי סעיף קטן (ד), לרבות חלק כאמור ממקום ציבורי;

"תקן ישראלי" – תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים, התשי"ג-1953.³¹

(ב) לכל מונח בפרק זה שאין לו הגדרה בחוק זה, תהא המשמעות שבחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, והוא כשאינ כוונה אחרת משתמעת.

(ג) מקום ציבורי חדש יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות ויבוצעו בו התאמות נגישות, והכל בהתאם להוראות שיקבע שר הפנים לפי פרק זה, וברוח עקרונות היסוד ומטרותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

(ד) שר הפנים, בהתייעצות עם המועצה הארצית, הנציבות, ארגונים הפועלים לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת -

³¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30.

- (1) יקבע בהתאם לעקרונות היסוד ומטרותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, את התאמות הנגישות הנדרשות במקום ציבורי חדש, על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות, באופן סביר, בהתחשב בתקן ישראלי ;
- תקנות לפי פסקה זו יכללו, בין היתר, הוראות בדבר -
- (א) הנגשת צמתים, מדרכות, גשרים, מנהרות ומעברים אחרים בשטח המקום הציבורי החדש ולרבות הנגשת המעברים ממקומות החניה כאמור בסעיף קטן (ב) ;
- (ב) הקצאת מקומות חניה לאנשים עם מוגבלות, מכלל מקומות החניה הקיימים או המתוכננים, לפי הענין, במקום הציבורי החדש.
- (2) רשאי לקבוע פטור מלא או חלקי לענין פסקה (1), ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי סוג של מקום ציבורי חדש, כולו או חלקו לענין מעלית, או התאמת נגישות אחרת, שעלותה גבוהה, שקבע השר (בסעיף זה – התאמת נגישות שעלותה גבוהה) - אם ביצוע התאמת הנגישות יטיל נטל כבד מדי בהתחשב, בין היתר, בגודל המקום הציבורי החדש, היקף השירות המיועד להינתן בו וייעודו, וכן היות המקום הציבורי חלק ממקום ציבורי קיים או תוספת לבניין קיים.
- (ה) (1) מי שחייב בהתקנת התאמת נגישות, במקום ציבורי חדש, יהיה פטור מביצוע אותה התאמת הנגישות אם נקבע כי מתקיים אחד מאלה -
- (א) ההתאמה אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות ומומחה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה אישר זאת ;
- (ב) הפטור מתחייב על מנת למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של המקום, עקב ייחודו בשל ערכי היסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע ;

- (ג) לעניין מעלית או התאמה שעלותה גבוהה, שקבע השר-עלותה תטיל נטל כבד מידי בהתחשב, בין היתר, בסוג המקום, היקף הפעילות העתיד להינתן במקום לרבות היקף האוכלוסייה שתידרש למקום, טיב התאמת הנגישות ועלות התאמת הנגישות, קיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות, היקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח הצפוי של מי שאחראי לביצוע התאמת הנגישות;
- (ד) לענין היתר לתוספת או לשינוי בבניין קיים – היא מחייבת שינוי יסודי במהותו של המקום או השירות הניתן בו.
- (2) נקבע פטור כאמור בפסקה (1), רשאי מהנדס הועדה או הנציב, להורות על ביצוע התאמות נגישות חליפיות שהן סבירות בנסיבות הענין;
- (3) בקשה לפטור בצירוף הבקשה להיתר ואישור מומחה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה תוגש למהנדס הוועדה, ומהנדס הוועדה יעביר העתק מהבקשה לנציב;
- (4) מהנדס הועדה והנציב רשאים לדרוש מהמבקש כל מסמך הדרוש לבדיקת הבקשה לפטור;
- (5) קבע הנציב שלא מתקיימת אחת מעילות הפטור שבסעיף קטן זה, יודיע על כך למהנדס הועדה, ומהנדס הועדה לא יתן פטור בבקשה. אישר הנציב מתן פטור, רשאי מהנדס הוועדה המקומית ליתן פטור;
- (6) החלטת הנציב לפי סעיף זה תימסר למהנדס הועדה תוך 45 ימים ממועד המצאת הבקשה לידיה; לא נמסרה החלטת הנציב למהנדס הוועדה בתוך התקופה האמורה, יכריע בבקשה מהנדס הוועדה;
- (7) על החלטה בדבר דחיית הבקשה לפטור ועל החלטה בדבר מתן פטור בתנאים, רשאי מגיש הבקשה לערור בפני ועדת הערר, מהנדס הועדה והנציב יהיו משיבים בערר; על ערר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 152 עד 155, בשינויים המחויבים.

(ו) הוראות לפי סעיף קטן (ד)2, וסעיף

קטן (ה)1(ג) לא יחולו לגבי -

- (1) מקום ציבורי חדש שעתיד להיות מופעל בידי רשות ציבורית;
- (2) חובה שחלה לפי חוק זה, ערב כניסתן לתוקף של תקנות לפי סעיף זה;
- (3) מקום ציבורי שעתיד להינתן בו שירות בריאות ממלכתי לפי סימן ו' בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
- (4) מוסד חינוך חדש כמשמעותו בסעיף קטן (ז);

(ז) (1) במקום המיועד להיות מוסד חינוך או גן ילדים שהוא מוסד חינוך רשמי, שהיתר לבנייתו או לשימוש בו ניתן לאחר כניסתן לתוקף של התקנות שהתקין שר הפנים לפי סעיף קטן זה (בסעיף זה - מוסד חינוך חדש) יבוצעו התאמות נגישות בהתאם להוראות שיקבע שר הפנים לפי פרק זה.

(2) מבלי לגרוע מהוראות לפי פרק ה'1, שר הפנים, בהתייעצות עם המועצה הארצית, הנציבות, ארגונים הפועלים לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובאישור ועדת הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבע הוראות בדבר התאמות נגישות אלה בלבד -

- (א) התקנת פיר למעלית בבניין המרכזי;
- (ב) התקנת תא שירותים נגיש לאדם עם מוגבלות, אחד לנשים ואחד לגברים;
- (ג) הנגשת הכניסה למוסד החינוך ודרכי הגישה מהכניסה למבנה המרכזי, בין המבנה המרכזי למבנים הסמוכים, ודרכי הגישה לאולם הספורט ולחצר ולרבות כבשים בדרכי הגישה;
- (ד) כל התאמה נוספת, שקבע שר הפנים.

(ח) הוראות סעיף זה, למעט הוראות סעיף קטן (ז), לעניין מקום ציבורי חדש יחולו גם לעניין-

- (1) מקום המיועד להיות מקום עבודה, למעט שטחי עבודה אישיים ושטחים שאינם מיועדים לשהיית אדם, ולרבות הגישה לשטחים האישיים, המסדרונות, והכניסה לחדרי עבודה;
- (2) כל מקום נוסף שקבע שר הפנים בצו.

(ט) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהסכמת שר האוצר, ואולם לא נתן שר האוצר את הסכמתו, יועבר העניין להכרעת הממשלה.

(י) תקנות ראשונות לפי סעיפים קטנים (ד)(1) ו- (ז)(2) יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006).

- (א) 20158. משותף מגורים שטח בבנין חדש בסעיף זה,
- "בנין מגורים חדש" – בנין או חלק מבנין, שיש בו לפחות 6 יחידות דיור שלהן כניסה משותפת או חדר מדרגות משותף, שהיתר לבנייתו או לשימוש בו ניתן לאחר י" בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006);
- "יחידת דיור" – חדר או תא או מערכת חדרים או תאים המיועדים לשמש יחידה שלמה ונפרדת למגורים;
- "שטח משותף בבנין מגורים" – שטח המיועד לשמש את כלל דיירי בנין המגורים.
- (ב) בניה או שימוש בשטח המשותף שבבנין מגורים חדש ייעשו בכפוף לביצוע התאמות נגישות באופן, בכמות ובדרך שייקבעו בתקנות בהתאם להוראות סעיף זה.
- (ג) שר הפנים, בהתייעצות עם המועצה הארצית, הנציבות, ארגונים הפועלים לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבע בהתאם לעקרונות היסוד, מטרותיו והוראותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ובהתחשב בתקן הישראלי, את הסידורים הנדרשים על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות, באופן סביר, בשטח המשותף שבבנין מגורים חדש.

תקנות לפי פסקה זו יכללו, בין היתר, הוראות בדבר הנגשת –

- (1) דרך הגישה לבנין, הכניסה לבנין והמבואה;

- (2) מעלית, ככל שהותקנה ;
- (3) פתחי הגישה לדירות המגורים ;
- (4) אמצעי בטיחות, התרעה ואזהרה ;
- (5) חלק ממקומות החניה, שהתקנתם נדרשת לפי כל דין והדרך מהחניות לבנין ;
- (6) שטח משותף אחר בבנין, לרבות חצר, בריכה, חדר כושר וגג, ככל שהגג נועד לשימוש הדיירים ולמעט שימוש שהוא תיקון, התקנה או תחזוקה של מתקנים.
- (ד) בתקנות לפי סעיף זה ניתן גם לקבוע פטור מלא או חלקי, ובכלל זה דרישות מופחתות, לענין התאמת נגישות בבנין מגורים חדש אם נתקיימו בהתאמה אחד מאלה :
- (1) היא מטילה נטל גבוה מאוד, העולה על 0.5% מעלות הקמת הבניין או הפרויקט, לפי העניין ;
- (2) היא אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות ;
- (3) היא פוגעת באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום, בשל ערכי היסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע.
- (ה) (1) מי שחייב בהתקנת התאמת נגישות לפי סעיף זה, יהיה פטור מביצוע אותה התאמת נגישות אם נקבע, לאחר התייעצות במורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, כי מתקיים בהתאמת הנגישות אחד התנאים הקבועים בסעיף קטן (ד).
- (2) נקבע פטור כאמור בפסקה (1), רשאי מהנדס הועדה המקומית או הנציב, להורות על ביצוע התאמות נגישות חליפיות שהן סבירות בנסיבות העניין.
- (3) בקשה לפטור בצירוף הבקשה להיתר ואישור מומחה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, תוגש למהנדס הוועדה המקומית, ומהנדס הועדה המקומית יעביר העתק מהבקשה לנציב.
- (4) מהנדס הועדה המקומית והנציב רשאים לדרוש מהמבקש כל מסמך הדרוש לבדיקת הבקשה לפטור.

(5) קבע הנציב שאין ליתן פטור, יודיע על כך למהנדס הועדה, ומהנדס הועדה לא יתן פטור.

אישר הנציב מתן פטור, רשאי מהנדס הועדה המקומית ליתן פטור.

(6) החלטת הנציב לפי סעיף זה תימסר למהנדס הועדה תוך 45 ימים ממועד המצאת הבקשה לידיה; לא נמסרה החלטת הנציב למהנדס הועדה בתוך התקופה האמורה, יכריע בבקשה מהנדס הועדה.

(7) על החלטה בדבר דחיית הבקשה לפטור ועל החלטה בדבר מתן פטור, רשאי מגיש הבקשה לערור בפני ועדת הערר, והנציב ומהנדס הועדה יהיו משיבים בערר; על ערר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 152 עד 155, בשינויים המחויבים.

(ו) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהסכמת שר האוצר, ואולם לא נתן שר האוצר את הסכמתו, יועבר הענין להכרעת הממשלה.

(ז) תקנות לפי סעיף זה, יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006).

אישור מורשה נגישות 31158. (א) לא יינתן היתר, אישור או תעודת גמר, לפי הענין, לבניין שהוא מקום ציבורי חדש, למוסד חינוך חדש כמשמעותו בסעיף 1158 (ז) או לבניין מגורים חדש כהגדרתו בסעיף 2158, או לחלק ממנו, אלא אם כן התקבלה חוות דעתו של מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, לאחר התייעצות עם מורשה לנגישות השירות, כי מתקיימות הוראות לפי כל אחד מאלה לפי הענין –

(1) פרק זה;

(2) סעיף 158א;

(3) לענין מוסד חינוך חדש – גם פרק ה'1;

השר רשאי לקבוע פטור מחובת התייעצות עם מומחה לנגישות השירות לסוגי בנייני מגורים שיקבע.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) יכול שיינתן היתר, אישור או תעודת גמר בסטייה קלה מחוות דעתו של מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, אם מהנדס הוועדה אישר סטייה כאמור מנימוקים שיפורטו, ואישר כי אין בסטייה משום הפרה של ההוראות שלפי פרק זה.

(2) יכול שיינתן היתר, אישור או תעודת גמר בסטייה מחוות דעתו של מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה הרשום בפנקס מיוחד כמשמעותו בסעיף 21 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מספר 2), התשס"ה – 2005³², שאינו אדריכל רשוי או מהנדס רשוי כהגדרתם בחוק המהנדסים והאדריכלים, אם קבע מהנדס הוועדה כי הסטייה מתחייבת מטעמי בטיחות, ואישר כי אין בסטייה כאמור משום הפרה של ההוראות שלפי פרק זה.

(ג) בסעיף זה, "היתר" - כמשמעותו בסעיף 145; "אישור" - כמשמעותו בסעיף 157א; "תעודת גמר" - כמשמעותה בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל - 1970³³.

החלטת מוסד תכנון ליתן היתר לביצוע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לפי פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, למוסדות חינוך, תהיה תקפה למשך עשר שנים מקבלתה, ובלבד שלא קבע מהנדס הוועדה כי חלו שינויים בדין, בתוכניות, בתקנים או בהנחיות הוועדה, המחייבים שינוי בהחלטה; מהנדס הוועדה ייתן את החלטתו בעניין תוך עשרה ימים ממועד הגשת בקשתו של בעל ההיתר לבצע את העבודה בהתאם להיתר.

תוקף היתר – 41158.
מוסד חינוך

(7) בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב), אחרי פסקה (6) יבוא:

(7) "השבחה במקרקעין בשל תוספת שטחי שירות, הנדרשים לצורך ביצוע התאמות נגישות, לרבות בניית מעלית, שבנייתה אינה נדרשת לפי חוק זה או לפי כל דין לרבות תוספת שטחי שירות של עד 5% משטח המגרש כאמור בסעיף 151(ב1)."

8. בחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968³⁴, אחרי סעיף 8א, יבוא:
עסקים

³² ס"ח התשס"ה, עמ' 1841.
³³ ק"ת התש"ל, עמ' 204.
³⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

- בסעיף זה ובסעיף 8ג – (א) .ב8 "נגישות לאנשים עם מוגבלות
- "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998³⁵ ;
- "מורשה לנגישות השירות" – כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שהוא עובד של רשות הרישוי או שרשות הרישוי התקשרה עמו לענין זה ;
- "מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה " – כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שהוא עובד של רשות הרישוי או שרשות הרישוי התקשרה עמו לענין זה ;
- "מקום ציבורי" – מקום מהמקומות המפורטים בתוספת הראשונה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, או חלק ממנו, העומד לשימוש כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו ;
- "שירות ציבורי" – שירות המפורט בתוספת השניה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו .
- (ב) רשות הרישוי לא תיתן רשיון או היתר זמני לעסק טעון רישוי שהוא מקום ציבורי או שירות ציבורי, אלא אם כן מצאה רשות הרישוי כי קוימו הוראות הנגישות לפי פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, על סמך חוות דעת של מורשה לנגישות השירות וחוות דעת של מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ;
- היתר זמני בלא נגישות .ג8 על אף האמור בסעיף 8ב, רשות הרישוי רשאית ליתן היתר זמני לעסק, שלא התקיימו בו הוראות פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, לתקופה שלא תעלה על שנה ; בסעיף זה, "עסק" - עסק טעון רישוי שהוא מקום ציבורי או שירות ציבורי, שהיה קיים ערב תחילתו של פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ; רשות הרישוי רשאית להאריך את ההיתר הזמני האמור לתקופה נוספת, שלא תעלה על 6 חודשים נוספים."
9. תיקון חוק הפיקוח על עסקי ביטוח "בענייני ביטוח" יבוא "בענייני ביטוח ; לענין תלונות בשל הפליה מחמת מוגבלות לפי פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998³⁷ , יחולו גם הוראות סימן ח' לפרק האמור."
10. תיקון חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969³⁸ , בסעיף 59ג, אחרי סעיף קטן (ח) יבוא :

³⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152 ; התשס"ה, עמ' _____.

³⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

³⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152 ; התשס"ה, עמ' _____.

³⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

"(ט) הוראות סעיף זה, למעט סעיף קטן (ב)(2), יחולו, בשינויים המחוייבים, על בעל דירה, שהוא או שאדם השוכר ממנו את הדירה, חייב בביצוע סידורי נגישות ברכוש המשותף לפי הוראות פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח - 1998,³⁹ ככל שהדבר נדרש לצורך הגעה למקום הציבורי או לשירות הציבורי, לפי העניין, ועל מנת לאפשר שימוש והנאה סבירים, בנסיבות העניין, מהמקום הציבורי או מהשירות הציבורי; סעיף זה לא יחול על מקום ציבורי או שירות ציבורי אם קיים מקום ציבורי או שירות ציבורי חליפי נגיש במרחק סביר, המופעל או מוחזק על ידי בעל הדירה או השוכר, הכל לפי העניין."

11. תיקון חוק סדר הדין הפלילי
אחרי פסקה (3) יבוא:
בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982,⁴⁰ בסעיף 62(א),
(4) קצין משטרה המכהן כראש יחידת תביעות – בעבירות לפי סעיף 19 מח לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח - 1998⁴¹ או פרק ה'1א לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965⁴²."
12. תיקון חוק איסור הפליה
ציבוריים, התשס"א-2000⁴³, בסעיף 3-
(א) בסעיף 2, ההגדרה "מוגבלות", תימחק.
(ב) בסעיף 3-
(1) בסעיף קטן (א) במקום "הורות או מוגבלות" יבוא "או הורות".
(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא –
"ה) על הפליה מחמת מוגבלות בנושאים שחוק זה דן בהם, יחול פרק ה'1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴⁴."
13. תיקון חוק העבירות המנהליות
בחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985⁴⁵, בתוספת, אחרי "חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז-1997" יבוא "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴⁶."
14. תיקון חוק בתי המשפט לעניינים מינהליים
בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁴⁷, בתוספת הראשונה, בסופה יבוא:
"22. שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות – החלטה של מהנדס רשות מקומית ומתכנן מחוז לפי סעיף 19(טז) או (ח), החלטה של הנציב לפי סעיף 19(ג), 19(ד), 19(ה), 19(ו), 19(ז) ו-19(ח) מהחלטה של הרשם לפי סימן י"א לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴⁸."

³⁹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.
⁴⁰ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.
⁴¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.
⁴² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
⁴³ ס"ח התשס"א, עמ' 58.
⁴⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.
⁴⁵ ס"ח התשמ"ו, עמ' 31.
⁴⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.
⁴⁷ ס"ח התש"ס, עמ' 90.
⁴⁸ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.

15. תיקון חוק המהנדסים והאדריכלים
 בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, בסעיף 8, במקום "השר או מי שהוסמך לכך על ידי" יבוא "השר ימנה עובד משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, מהנדס או אדריכל, הרשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים חמש שנים לפחות, שיכהן כרשם המהנדסים והאדריכלים (בחוק זה- הרשם). הרשם".
16. תיקון פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות
 (1) בפקודת העיריות⁴⁹, בסעיף 251(2) בסופו יבוא "ובלבד שעל הצבת שלט המבהיר כי המקום הציבורי או השירות הציבורי הניתן במקום הציבורי הוא נגיש לאנשים עם מוגבלות לא ייגבו אגרה או תשלום כלשהו; בפסקה זו, "מקום ציבורי", "שירות ציבורי" – כהגדרתם בסימנים ג' וד' בפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁵⁰ (להלן – חוק השוויון); "נגישות" – כמשמעותה לפי פרק ה'1 בחוק השוויון; "אדם עם מוגבלות" – כמשמעותו בפרק ב' לחוק השוויון".
- (2) בפקודת המועצות המקומיות⁵¹, בסעיף 14(2) בסופו יבוא "ובלבד שעל הצבת שלט המבהיר כי המקום הציבורי או השירות הציבורי הניתן במקום הציבורי הוא נגיש לאנשים עם מוגבלות לא ייגבו אגרה או תשלום כלשהו; בפסקה זו, "מקום ציבורי", "שירות ציבורי" – כהגדרתם בסימנים ג' וד' בפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁵² (להלן – חוק השוויון); "נגישות" – כמשמעותה לפי פרק ה'1 בחוק השוויון; "אדם עם מוגבלות" – כמשמעותו בפרק ב' לחוק השוויון."
17. תיקון חוק חניה לנכים
 בחוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993⁵³, אחרי סעיף 4 יבוא:
- "פטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי
 ב.4. מקום ציבורי שהגישה הנגישה היחידה אליו לאדם עם מוגבלות היא דרך חניה במקום הציבורי הכרוכה בתשלום, תחול על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום האמור, בשל האדם עם המוגבלות, ככל שנדרש לאדם כאמור מקום חניה; לענין סעיף זה,
 "אדם עם מוגבלות" – כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
 "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" – חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁵⁴;
 "מקום ציבורי" – כהגדרתו בסימן ג' לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
 "תשלום" – לרבות שיפוי בעד תשלום."
18. תיקון חוק ההתגוננות האזרחית
 בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951⁵⁵ -

⁴⁹ דיני מדינת ישראל, 8, עמ' 197.

⁵⁰ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.

⁵¹ דיני מדינת ישראל, 9, עמ' 256.

⁵² ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.

⁵³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 28.

⁵⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.

- (1) בסעיף 14 (ג) אחרי פסקה (2) יבוא -
- "(3) בתכנית הבניה שעליה יינתן ההיתר מתקיימות ההוראות לפי סעיף 14ד".
- (2) אחרי סעיף 14ג יבוא -
- "התאמות 14ד. (א) בסעיף זה-
 נגישות
 במקלטים
 לאנשים
 עם
 מוגבלות
 "אדם עם מוגבלות", "אנשים עם מוגבלות", "מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה" "נגישות", "נציבות" - כמשמעותם בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
 "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁵⁶.
- (ב) מקלט בבית, במפעל או במבנה אחר, וכן מקלט ציבורי ומחסה ציבורי, שההיתר לגביו ניתן לאחר י"ג בניסן התשס"ז (1 באפריל 2007) (להלן- המועד הקובע), לרבות הנתיב ודרך הגישה אליו (בסעיף זה- מקלט) יהיו נגישים לאנשים עם מוגבלות, בהתאם להוראות שיקבע שר הביטחון לפי סעיף זה וברוח עקרונות היסוד ומטרותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.
- (ג) שר הביטחון יקבע את התאמות הנגישות הנדרשות על מנת לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות למקלט ובמקלט, באופן סביר, בהתחשב בתקן הישראלי ובהוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות; בתקנות לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע פטור מלא או חלקי, ובכלל זה דרישות מופחתות, לסוגי מקרים, לענין התאמה מסוימת שעלותה גבוהה, אם ביצוע ההתאמה תטיל נטל כבד מדי, בהתחשב בין היתר, בכל אחד מאלה -
- (1) גודל המקלט או המבנה שבו הוא מוקם;
- (2) סוג הבית או המבנה וכן מספרם של בני האדם הרגילים לבקר בו;

⁵⁵ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

⁵⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152; התשס"ה, עמ' _____.

(3) היות המקלט או המבנה שבו הוא נמצא חלק ממבנה קיים או תוספת למבנה קיים ;

ובלבד שיינתן מענה חלופי הולם ונגיש לאנשים עם מוגבלות באותו מבנה, ולענין מקלט שנבנה במבנה שהיה קיים לפני המועד הקובע- ינתן מענה חליפי באותו מבנה או במבנה סמוך אליו, ובלבד שאפשרות ההגעה למקלט החליפי הסמוך אינן מכבידות על אדם עם מוגבלות.

(ד) (1) תקנות לפי סעיף זה ייקבעו לאחר התייעצות עם שר הפנים, הנציבות וארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, ובהתאם לעקרונות היסוד, מטרותיו והוראותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ; תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (ג) יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006).

(2) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהסכמת שר האוצר, ואולם לא נתן שר האוצר את הסכמתו, יועבר הענין להכרעת הממשלה.

(ה) (1) מי שחייב בהתקנת התאמה לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יהיה פטור מביצוע אותה התאמה אם קבעה הרשות המוסמכת, לאחר התייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, אחד

מאלה -

(א) הפטור מתחייב על מנת למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של המקום שבו נמצא המקלט, עקב ייחודו בשל ערכי ארכיאולוגיה או טבע ;

(ב) ההתאמה מחייבת שינוי יסודי במהותו של המקום בו נמצא המקלט ;

<p>(ג) מתקיימת הוראה מהוראות הפטור המנויות בסעיף 19יג(א) (1), או (2) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ;</p>		
<p>(2) קבעה הרשות המוסמכת פטור כאמור בפסקה (1), תורה על ביצוע התאמות נגישות חלופיות שהן סבירות בנסיבות הענין, ובלבד שאין בהוראות החלופיות הכבדה על אדם עם מוגבלות.</p>		
<p>(ו) מבלי לגרוע מהוראות חוק זה, על הוראות סעיף זה יחולו סימנים י"ב, י"ג, ו- י"ד לפרק ה' בחוק שוויון זכויות לאנשים מוגבלות, לרבות בדבר סמכות בית המשפט לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק כאמור בסעיף 19נא(ב), ואולם סימנים אלה לא יחולו כנגד בעלי דירות מגורים והמתגוררים בהן."</p>		
<p>בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב), (ג), (ד) ו-(ה), תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).</p>	<p>(א) 19.</p>	<p>תחילה</p>
<p>תחילתם של סימנים ג', ד', ו', ז', ט' ו-י' בפרק ה' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, כנוסחם בסעיף 3 לחוק זה, ביום תחילתן של התקנות שהותקנו לראשונה לפי הסימנים האמורים, לפי הענין ; ותחילתו של סימן ה' בפרק האמור ביום תחילתן של התקנות הראשונות לפי אחד הסימנים האמורים הקובעות פטור מחובת ביצוע התאמות נגישות.</p>	<p>(ב)</p>	
<p>תחילתו של סעיף 19ח(ה) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, בתום תקופה של שבע שנים ממועד תחילת התקנות לפי סעיף 19ט על המקום הציבורי.</p>	<p>(ג)</p>	
<p>תחילתם של סעיפים 1, 151, 157, 158א, 158ב1 ושל פרק ה'1 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, כנוסחם בסעיף 7 בחוק זה, ביום תחילתן של התקנות שהותקנו לראשונה לפי סעיפים 1158 ו-2158, לפי הענין.</p>	<p>(ד)</p>	
<p>הוראות סימן ח' כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה יחולו לענין חוזה ביטוח, הצעה לכריתת חוזה ביטוח או הרחבת חוזה ביטוח, שנכרתה או שהוגשה, לפי הענין, ביום התחילה ולאחריו ; בסעיף קטן זה "הרחבת חוזה ביטוח"- כמשמעותה בסעיף 19לח לחוק האמור, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה.</p>	<p>(א) 20.</p>	<p>תחולה</p>
<p>הוראות סעיפים 1, 151, 157, 158א, 158ב1 ופרק ה'1 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, כנוסחם בסעיף 7 לחוק זה, יחולו, לענין בקשה להיתר בניה שהוגשה לראשונה ביום התחילה ולאחריו.</p>	<p>(ב)</p>	

- (ג) הוראות סעיפים 8ב ו-8ג לחוק רישוי עסקים, כנוסחן בסעיף 8 לחוק זה, יחולו על בקשה לרשיון עסק שהוגשה לראשונה בתום שנה מיום התחילה, לרבות על חידוש רשיון.
- (א) בסעיף זה-
21. הוראות מעבר לענין מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה ומורשה לנגישות השירות
- (א) "התקופה הקובעת"- תקופה שתחילתה ביום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) וסיומה ביום כ"ג באייר התשס"ה (1 ביוני 2005);
- "הרשם"- כהגדרתו בסעיף 19מא(1).
- (ב) הרשם ינהל פנקס שבו ירשמו מי שהוכיח לרשם כי מתקיימים בו הוראות סעיף זה, ובו מדורים נפרדים לכל אחד מענפי הנגישות לפי הענין (להלן: פנקס מיוחד).
- (ג) מי שעסק בישראל בענין נגישות מבנים תשתיות וסביבה לאנשים עם מוגבלות, בהיקף ניכר, במשך שלוש שנים לפחות בתקופה הקובעת וצבר ניסיון ומומחיות של ממש בתחומים אלה, ומתקיימים בו שני אלה-
- (1) הוא בעל תואר אקדמי הקשור לתחומים של נגישות מבנים תשתיות וסביבה לאנשים עם מוגבלות;
- (2) הוא ממלא אחר הדרישות שנקבעו לגביו לפי סעיף 19 מא(ב)(2) במידה ודרישות אלה נקבעו לגביו, באופן מלא או חלקי, לאחר בחינת הניסיון והמומחיות שלו כאמור;
- זכאי להירשם בפנקס מיוחד במדור לנגישות מבנים תשתיות וסביבה שינהל הרשם ובלבד שהגיש בקשה לרשם כאמור בסעיף זה והוכיח כי מתקיימות בו הוראות סעיף קטן זה.
- (ד) מי שעסק בישראל בענין נגישות השירות לאנשים עם מוגבלות, בהיקף ניכר, במשך 3 שנים בתקופה הקובעת וצבר ניסיון ומומחיות של ממש בתחומים אלה ומתקיימים בו שני אלה-
- (1) הוא בעל תואר אקדמי הקשור לתחומים של נגישות השירות לאנשים עם מוגבלות;
- (2) הוא ממלא אחר הדרישות שנקבעו לגביו לפי סעיף 19מא(ב)(2) במידה ודרישות אלה נקבעו לגביו, באופן מלא או חלקי, לאחר בחינת הניסיון והמומחיות שלו כאמור;
- זכאי להירשם בפנקס המיוחד במדור לנגישות השירות שינהל הרשם ובלבד שהגיש בקשה לרשם כאמור בסעיף זה, והוכיח כי מתקיימות בו הוראות סעיף קטן זה.
- (ה) מי שרשום בפנקס המיוחד במדורים של נגישות למבנים תשתיות וסביבה או נגישות לשירות-
- (1) זכאי להשתמש בתואר מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, או בתואר מורשה לנגישות השירות, לפי הענין;
- (2) רשאי לעסוק בכל תחום שבו עוסק מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, או מורשה לנגישות השירות, לפי הענין.
- (3) יחול לגביו פטור עד ליום כ"ג בניסן התשע"ו (1 במאי 2016) מבחינות לפי הוראות סעיף מא(ב)(2).

(4) יחולו עליו הוראות סעיף 19מא2(ג), וסמכויות הרשם לפי הסעיף האמור, יהיו נתונות גם לגבי המורשים לנגישות מבנים תשתיות וסביבה או מורשה לנגישות השירות לפי הענין.

(ו) בקשה לפי סעיף זה תוגש לרשם עד תום שנה מיום תחילתו של חוק זה.

*****

נספח מס' כ-2951/א'

(פ/184 ו-פ/775)

הסתיוגויות

להצעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשס"ה-2005

לסעיפים 1 עד 2

אין הסתייגויות

לסעיף 3

שר הפנים, אופיר פינס-פז, מציע:

סעיף 19לד1 המוצע יימחק.

*במידה והסתייגות זו תתקבל, יש לשנות את מספרי הסעיפים בהתאמה; סעיף 19לד2 יסומן '19לד1' וסעיף 19לד3 יסומן '19לד2'.

לסעיפים 4 עד 6

אין הסתייגויות

לסעיף 7

שר הפנים, אופיר פינס-פז, מציע:

בסעיף 158(א), בסיפא במקום "לסוגי בנייני מגורים שיקבע" יבוא "לסוגי בניינים שיקבע".

לסעיף 8

שר הפנים, אופיר פינס-פז, מציע:

- (1) בסעיף 8(ב) המוצע, ימחק סעיף קטן (2).
- (2) בסעיף 8 המוצע, ברישא במקום "שלא תעלה על שישה חודשים" יבוא "שלא תעלה על שנתיים", ובסיפא במקום "ששה חודשים נוספים" יבוא "שנה נוספת".

לסעיפים 9 עד 21

אין הסתייגויות

*****

